

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA
OSTRAVA

EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA VEŘEJNÉ EKONOMIKY A SPRÁVY

Veřejné služby zabezpečované Magistrátem města Ostravy

Public Services Provided by the Ostrava City Authority

Student: Martina Minkovičová

Vedoucí bakalářské práce: doc. Ing. Martina Halásková, Ph.D.

Ostrava 2013

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra veřejné ekonomiky

Zadání bakalářské práce

Student: **Martina Minkovičová**
Studijní program: B6202 Hospodářská politika a správa
Studijní obor: 6202R055 Veřejná ekonomika a správa
Specializace: 02 Veřejná ekonomika a správa
Téma: **Veřejné služby zabezpečované Magistrátem města Ostravy**
Public Services Provided by the Ostrava City Authority

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
 2. Charakteristika a pojetí veřejných služeb
 3. Postavení a správní činnost Magistrátu města Ostravy
 4. Zabezpečení veřejných služeb Magistrátem města Ostravy
 5. Zhodnocení vybraných veřejných služeb zabezpečovaných Magistrátem města Ostravy
 6. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratek
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

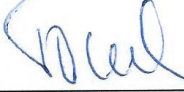
- HALÁSKOVÁ, Martina. *Veřejná správa a veřejné služby v EU*. 1. vyd. Ostrava: VŠB-TU Ostrava, 2012. 198 s. ISBN 978-80-248-2808-4.
OCHRANA, František. *Veřejné služby - jejich poskytování, zadávání a hodnocení*. 1. vyd. Praha: Ekopress, s. r. o., 2007. 167 s. ISBN 978-80-86929-31-6.
PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů - teorie a praxe*. 2. vyd. Praha: Grada, 2009. 304 s. ISBN 978-80-247-2789-9.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Martina Halásková, Ph.D.**

Datum zadání: 23.11.2012

Datum odevzdání: 10.05.2013

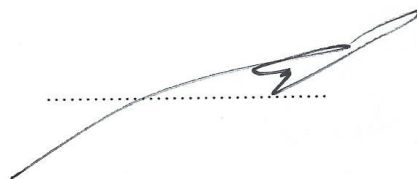

doc. Ing. Petr Tománek, CSc.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Prohlašuji, že jsem celou práci vypracovala samostatně. Přílohy č. 1, č. 2, č. 3 a č. 4 dané mi k dispozici jsem samostatně upravila.

V Ostravě 11. 7. 2013

A handwritten signature in black ink, consisting of a series of loops and a long horizontal stroke, positioned above a dotted line.

Obsah

1. Úvod	6
2. Charakteristika a pojetí veřejných služeb	7
2.1 Definice veřejných služeb	7
2.2 Vlastnosti služeb obecně	7
2.3 Služby tržního a netržního charakteru	8
2.4 Veřejné služby jako služby v obecném zájmu	9
2.5 Zásady a pravidla veřejných služeb	9
2.6 Znaky veřejných služeb	10
2.7 Koncepce veřejných služeb a jejich rozsah v ČR	10
2.7.1 Přístupy k veřejným službám v ČR	12
2.7.2 Forma organizování a financování veřejných služeb v ČR	13
2.7.3 Zajišťování veřejných služeb územně samosprávnými celky	14
3. Postavení a správní činnost Magistrátu města Ostravy	16
3.1 Statutární město Ostrava	16
3.2 Orgány města Ostravy	17
3.3 Správa a činnost Magistrátu města Ostravy	20
4. Zabezpečení veřejných služeb Magistrátem města Ostravy	21
4.1 Veřejné služby zajišťované Magistrátem města Ostravy dle odborů	21
5. Zhodnocení vybraných veřejných služeb zabezpečených Magistrátem města Ostravy	34
5.1 Zhodnocení legislativního zakotvení vybraných veřejných služeb	34
5.2 Zhodnocení způsobu zabezpečování vybraných veřejných služeb	38
5.3 Zhodnocení nákladů Magistrátu města Ostravy na vybrané veřejné služby v letech 2007-2011	40
6. Závěr	43
Seznam použité literatury	44

Seznam zkratek	48
----------------------	----

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Seznam příloh

1. Úvod

Každá obec by měla usilovat o dobrou kvalitu života svých občanů. Ke kvalitě života obyvatel přispívá zajišťování veřejných služeb. Veřejné služby se týkají každého z nás a od roku 2004, kdy se stala Česká republika členem Evropské Unie se s tímto pojmem setkáváme stále častěji. Veřejné služby zajišťované na místních úrovních spadají zejména do těchto oblastí: školství, zdravotnictví, sociální péče, kultura, doprava, životní prostředí, vnitřní věci, technická infrastruktura a další.

Cílem bakalářské práce je zhodnocení vybraných veřejných služeb zajišťovaných Magistrátem města Ostravy za období 2007-2011. Pro zhodnocení byly vybrány tyto služby: provoz veřejné silniční dopravy, údržba a provoz veřejného osvětlení a údržba silnic. Všechny tři služby spadají do kompetence odboru dopravy Magistrátu města Ostravy. Zhodnocení vybraných veřejných služeb bylo provedeno podle několika kritérií, a to z hlediska legislativního, z hlediska formy zajištění vybraných veřejných služeb a z hlediska nákladů na tyto služby. Pro naplnění cíle práce byla ověřována hypotéza, že „*Magistrát města Ostravy vybrané veřejné služby (provoz veřejné silniční dopravy, údržba silnic a údržba a provoz veřejného osvětlení) zajišťuje převážně externí formou.*“ Ke zpracování bakalářské práce byly použity metody: analýza dokumentů, analýza časových řad a komparativní analýza.

Bakalářská práce je rozčleněna do šesti částí. První kapitola představuje úvod a poslední závěr. První část práce, zejména druhá kapitola je teoretického charakteru, kde byla provedena rešerše odborné literatury vztahující se k veřejným službám a metodou popisu jsou zpracovány základní pojmy týkající se veřejných služeb, rozdělení veřejných služeb a různá členění. Ve třetí kapitole jsou popsány orgány Statutárního města Ostravy, Magistrát města Ostravy a jeho činnosti. Ve druhé části práce v kapitole 4 je zpracováno, jaké konkrétní veřejné služby jsou zajišťovány Magistrátem města Ostravy prostřednictvím svých odborů a metodou analýzy časových řad je ilustrován vývoj výdajů na veřejné služby dle jednotlivých odborů. Aplikační část práce v kapitole 5 se zabývá zhodnocením vybraných veřejných služeb zajišťovaných Magistrátem města Ostravy dle stanovených kritérií v průběhu let 2007-2011.

Ke zpracování tématu byla využita zejména odborná literatura z oblasti veřejné ekonomiky a správy, odborná literatura týkající se problematiky veřejných služeb, interní materiály Magistrátu města Ostravy a interní materiály jednotlivých odborů Magistrátu města Ostravy a výchozí legislativa.

2. Charakteristika a pojetí veřejných služeb

Oblast služeb v současné době patří mezi rychle se rozvíjející část národního hospodářství. Bez veřejných služeb by bylo fungování státu jen těžce představitelné. Nebylo tomu tak vždy. V minulosti byla oblast služeb a její význam velice podceňována.

2.1 Definice veřejných služeb

Jednoznačné vysvětlení pojmu veřejná služba v legislativě ČR nenajdeme. Taktéž Evropská Unie nemá zvláštní předpis, který by vytvořil právní rámec pro veřejné služby. Zjednodušeně můžeme říci, že jde o službu ve veřejném či obecném zájmu, která je vytvořena, organizována a usměrňována orgánem veřejné správy k zabezpečení potřeb veřejnosti. Veřejným zájmem pak rozumíme požadavky společnosti, tedy občanů-voličů.

Dle Ochrany (2007, s.8) se veřejnými službami rozumí „*takový druh služeb, jejichž uživatelem (spotřebitelem) je veřejnost jako sociální subjekt. Veřejné služby jsou produkovány, zabezpečovány či regulovány orgány veřejné správy.*“

Veřejná služba je služba poskytovaná občanům složkami veřejné správy.

2.2 Vlastnosti služeb obecně

Služby se vyznačují specifickými znaky. Jejich vlastnosti jsou:

Nehmotnost služeb je základní vlastnost a od ní se odvíjejí další vlastnosti. Službu si nelze před pořízením prohlédnout, zákazník má těžší volbu mezi konkurenty. Užitek, který bude zákazník mít po pořízení služby je v rovině imaginární. Kvalitu nabízené služby lze ověřit až po pořízení služby.

Neoddělitelnost služby souvisí s interakcí zákazníka a producenta služby. Producent služby a zákazník se musejí setkat v čase a místě tak, aby výhoda, kterou zákazník nákupem služby získává mohla být realizována.

Heterogenita je dána především kvalitou služby. Je možné, že poskytnutí jedné a té stejné služby se může lišit – konečný výstup může být rozdílný.

Zničitelnost služby souvisí s tím, že službu nelze skladovat na později, uchovávat, nebo znovu prodávat. Pokud nejsou v daném okamžiku využity, jsou zničené, ztracené. Zákazník může být vystaven nadbytečné nebo nedostačující kapacitě. Zničitelnost se také vyznačuje tím, že zákazník obtížně reklamuje službu.

S nehmotností a nezničitelností souvisí **nemožnost službu vlastnit**. Při pořízení služby nezíská zákazník žádné vlastnictví za své peníze. Pořizuje si pouze právo na poskytnutí služby. V systému veřejných služeb za jím placené daně nebo sociální či zdravotní pojištění získává právo využívat státem produkované služby. (Doleželová a Halásek, 2011).

2.3 Služby tržního a netržního charakteru

Do této kategorizace patří služby **veřejné-netržní**, které produkuje veřejná správa, nebo neziskové organizace. Uživatelé těchto služeb buď neplatí žádné poplatky, nebo platí dotované ceny. Dotace mohou být ze státního rozpočtu nebo z rozpočtu obce a kraje.

Příklady veřejných-netržních služeb:

- bezpečnost,
- obrana,
- státní správa.

Služby **tržní-soukromé** rozlišujeme na liberalizované a neliberalizované (národně spravované). Toto vymezení služeb se dotklo České republiky v souvislosti s členstvím v Evropské Unii.

Liberalizované služby- uvolněný trh dle Benča a Kuvíkové (2011):

- služby cestovních kanceláří, cestovního ruchu, pro volný čas, organizace veletrhů,
- sportovní střediska, zábavní parky,
- poradenské služby, manažerské služby, reklama,
- stavebnictví, distribuce, služby architektů,
- správa budov, kanceláří, realitní kanceláře,
- péče o starší občany a služby pro domácnost,
- právní a daňové poradenství, obchodní zástupci,
- certifikace a testování.

Neliberalizované služby-národně zabezpečované:

- činnosti spojené s výkonem moci,
- zdravotní služby,
- služby obecného zájmu nehuspodářské povahy - péče o děti, sociální bydlení,
- finanční služby – úvěry, pojištění, bankovníctví,
- elektronické komunikace,

- zprostředkování dočasné práce,
- sociální služby,
- soukromé bezpečnostní služby,
- notáři a soudní vykonavatelé.

Dle Haláska a Lenerta(2008, s.16) „*zařazení služeb do kategorie tržních nebo netržních nemusí být vždy jednoznačné.*“ Například v sociální, ekonomické nebo politické sféře mohou vedle sebe existovat tržní i netržní služby, jako jsou soukromé i veřejné nemocnice, soukromé i veřejné školy a soukromé i veřejné pečovatelské služby.

2.4 Veřejné služby jako služby v obecném zájmu

Česká republika jako člen Evropské Unie se musí přizpůsobovat i nové terminologii EU. Pojem veřejná služba je nepřesný, může mít různé výklady a může docházet k záměně pojmů. V Evropské Unii se používají termíny:

- závazky veřejných služeb,
- služby v obecném zájmu.

Pojem **závazky veřejných služeb** se používá v souvislosti s požadavky, které jsou kladeny orgány veřejné moci na poskytovatele služeb, za účelem splnění určitých cílů ve veřejném zájmu, například v oblasti energetické nebo v dopravě.

Služby v obecném zájmu se definují takto: *Služby v obecném zájmu mají za cíl zajistit všem stejné příležitosti, svobodu žít způsobem odpovídajícím jejich ideálu spokojeného života a možnosti plnohodnotně se podílet na životě ve společnosti.* (Halásek a Lenert 2008, s.18). Podstata služeb v obecném zájmu je široká, složitá a neustále se vyvíjí. Služby jsou povahou tržní i netržní, ekonomické i neekonomické povahy, od služeb velkých odvětví jako jsou doprava, energetika, poštovní služby, odpadové hospodářství, až po služby v oblasti kultury, vzdělávání, zdravotnictví či sociální služby (Doleželová a Halásek, 2011).

2.5 Zásady a pravidla veřejných služeb

Zajišťování veřejných služeb orgány veřejné správy musí splňovat několik principů. Veřejné služby musí být poskytovány bez jakékoliv diskriminace, každý občan má právo na **rovný přístup** k veřejným službám. Veřejné služby jsou poskytovány nepřetržitě a pravidelně, tj.

kontinuálně. Nepravidelnost by mohla vznikat pouze působením vyšších mocí, lze uznat některé výjimky, které ale musí být náležitě zdůvodněny. **Univerzálnost** veřejných služeb je dána mnohostranným využitím služby. Kategorie **kvality veřejných služeb** je obtížněji kvantifikovatelná, přesto poskytované služby musí splňovat kvalitativní i kvantitativní požadavky. Kvalita služeb musí být garantována odpovědným orgánem veřejné správy. Aby veřejná služba mohla fungovat na odpovídající úrovni, by měly orgány veřejné správy by měly vyhodnocovat nové potřeby uživatelů a akceptovat technologický pokrok. (Halásková, 2012)

2.6 Znaky veřejných služeb

Při definování znaků veřejných služeb je třeba přesně stanovit, jakou hodnotu příjemci služeb preferují. Půček a Ochrana (2012) uvádějí následující znaky. **Dostupnost** veřejné služby znamená dosažitelnost služby pro občana, například blízkost zastávek MHD, parkoviště, v tomto kontextu se jedná o dostupnost geografickou. Dostupnost časová zahrnuje například dobu otevření, úřední hodiny apod. **Spolehlivost** veřejné služby zaručuje, že se služba se uskuteční v určitou dobu, na určité úrovni, bez chyb a právních nedostatků. **Čekací doba** zahrnuje čas čekání ve frontě, objednávací lhůtu, hodnotí se průměrná hodnota. **Doba vyřízení** je čas potřebný k projednání nebo vyřešení, hodnotí se průměrná hodnota. **Kompetence a způsobilost** je důležitá při komunikaci zaměstnanců s příjemcem veřejné služby, kdy zaměstnanec aplikuje vědomosti při poskytování služby. Přátelské, příjemné a praktické **prostředí** je významné pro příjemce služby a pro účelné a účinné poskytování služby.

2.7 Koncepce veřejných služeb a jejich rozsah v ČR

V České republice postupně dochází k posunu v dělbě pravomocí a odpovědnosti za zajišťování veřejných služeb. Souvisí to s reformou veřejné správy a veřejných služeb. Obecné tendence jsou vytvořit model, ve kterém stát upravuje podmínky pro zajišťování veřejných služeb – například legislativa, metodické vedení, kontrola a kde územní samospráva ručí za vlastní provedení veřejných služeb dle nastavených kritérií (Halásek a Lenert, 2008).

„Veřejnými službami se v ČR rozumí služby vytvořené, organizované nebo regulované orgánem veřejné správy k zajištění, aby byla služba poskytována takovým způsobem, který lze považovat za nezbytný pro uspokojení společenských potřeb při respektování principu subsidiarity“, z přílohy usnesení vlády ČR č. 164 (2002).

Ministerstvo vnitra rozčlenilo veřejné služby v ČR následovně:

- správní činnosti,
- finanční podpory,
- věcné veřejné služby (usnesení vlády č.848, 2003).

Správními činnostmi se rozumí plnění úkolů jak v samostatné tak v přenesené působnosti. Způsob komunikace veřejné správy s občany se mění v návaznosti na rozvoj informačních technologií. V souvislosti s reformou veřejné správy a spuštění projektu e-government může občan využívat na velké množství služeb prostřednictvím internetu. Dle Haláska a Lenerta (2008) existuje zásadní rozdíl v chápání správních činností jako veřejných služeb mezi ústřední státní správou a územní samosprávou. Územní samosprávy považují správní činnosti za veřejnou službu, zatímco první jmenovaní ne. **Finanční podpory** jsou více prostředkem k zabezpečení veřejné služby, než službou samotnou. Mohou se využívat zejména k modernizaci nebo ke zvýšení kvality poskytování služeb. Členění **věcných veřejných služeb v ČR** dokumentuje tab.č. 2.1.

Tab.č. 2.1: Členění věcných veřejných služeb

Veřejné služby	Specifikace služby	Veřejné služby	Specifikace služby
Sociální služby	<ul style="list-style-type: none"> • Sociální péče a pomoc starým a zdravotně postiženým občanům, • sociální péče a pomoc dětem a mládeži, • sociální péče a pomoc manželství a rodinám. 	Zdravotnictví	<ul style="list-style-type: none"> • Ambulantní péče, • ústavní péče, • speciální primární péče, • lázeňská péče, • péče v dětských ozdravovnách, • zdravotnická doprava, • ochrana veřejného zdraví, • záchytné protialkoholní stanice, ochranná léčba.
Školství	<ul style="list-style-type: none"> • Předškolní vzdělávání, • základní školství, • střední školství, • vysoké a vyšší odborné školství, • volnočasové aktivity, • tělovýchovné a sportovní aktivity, • stravování a ubytování žáků a studentů, • pedagogicko-psychologické poradny, • ústavní výchova. 	Kultura	<ul style="list-style-type: none"> • Profesionální umění, • neprofesionální umění, • knihovny, • muzea, galerie, • památková péče, kulturní dědictví, • církev.
Doprava	<ul style="list-style-type: none"> • Veřejná osobní silniční doprava, • drážní doprava, • plavba a vodní cesty, • letecká doprava. 	Obrana	<ul style="list-style-type: none"> • Vojenská obrana, • letecká, záchranná a pátrací služba.
Vnitřní věci	<ul style="list-style-type: none"> • Bezpečnost a veřejný pořádek, • požární ochrana, • archivní správa, • pobyt cizinců a azyl, • civilní ochrana. 	Spoje	<ul style="list-style-type: none"> • Poštovní služby, • telekomunikační služby.
Životní prostředí	<ul style="list-style-type: none"> • Ochrana přírody a krajiny, • technická ochrana životního prostředí. 	Služby technické infrastruktury	<ul style="list-style-type: none"> • Vodní hospodářství, • zásobování energiemi
Informační služby	<ul style="list-style-type: none"> • Portál veřejné správy 		

Zdroj: Vlastní zpracování dle nařízení vlády z roku 2002

2.7.1 Přístupy k veřejným službám v ČR

Dle Ochrany (2007) je možné přistupovat v poskytování veřejných služeb dvěma rozdílnými způsoby. **Nabídkový přístup** je dán tím, že dominantní instituce nebere ohledy na to, co občan považuje za prioritní a samostatně určuje, které veřejné služby občanům nabídne. Naproti tomu **poptávkový přístup** se orientuje na priority občanů. Využívá různých metod a dotazovacích technik, kterými se zjišťují potřeby obyvatel. Pracovník úřadu, který je zmocněn zjistit potřeby občanů, získané informace vyhodnotí a vypracuje zprávu, v níž doporučí, jak vhodně zabezpečovat preferované veřejné služby pro daný územně samosprávný celek. Ochrana (2007) uvádí, že v ČR při poskytování veřejných služeb územními samosprávnými celky převažuje nabídkový přístup.

Dle Streckové a Malého (1998) je důležité zjištění potřeb občanů a na základě toho produkovat služby. „*Organizovaná společnost cestou svých vlastních orgánů, které si vytváří pro uspokojování zmíněných potřeb, jakoby myslí za každého svého člena, v zájmu každého svého člena, aby pro okamžik, kdy bude jeho zájem projeven, neboť se dostane do situace, kdy jako jedinec pocítí tuto potřebu, byla jeho potřeba uspokojena*“ (Strecková a Malý, 1998, str.21).

Dle úlohy produkovaného statku nebo služby můžeme **potřeby** rozdělit na **výrobní a finální**. Výrobní potřeby jsou vnímány z hlediska producenta služeb a slouží k další produkci. Naproti tomu v postavení spotřebitele vnímá občan finální (konečné) potřeby. Úlohou veřejného sektoru je uspokojovat **finální potřeby občanů** a dle toho produkovat veřejné služby. Rozdělení finálních potřeb dokumentuje tabulka č. 2.2.

Tab.č. 2.2: Rozdělení finálních potřeb

Finální potřeby	
Společenské potřeby:	Individuální potřeby:
<ul style="list-style-type: none">• organizované uspořádání společnosti,• ochrana osob a majetku,• zajištění spravedlnosti,• ochrana území.	<ul style="list-style-type: none">• výživa,• odívání,• bydlení,• ochrana zdraví,• doprava,• vzdělání,• poznání,• informace,• estetické zážitky.

Zdroj: Vlastní zpracování dle Streckové, Malého a kol. (1998, str. 17-18)

Finální potřeby občanů, a to jak společenské, tak individuální mohou být uspokojovány soukromým i veřejným sektorem. **Veřejným sektorem** jsou poskytovány především ty služby, které jsou **financovány z veřejných zdrojů**, a to tak, že zcela, nebo z více jak 50%. Patří sem například: školství, věda a výzkum, kultura, tělesná kultura a sport, zdravotnictví, veřejná doprava a spoje, ochrana a péče o životní prostředí nebo bydlení, zejména sociální.

Členění služeb z **hlediska organizačně institucionálních vztahů** je ovlivněno organizačně-institucionální strukturou národního hospodářství, která je zakotvená v odvětvové a statistické klasifikaci a odráží kromě společenské dělby práce i politicko- ekonomické uspořádání demokratického státu. To se projevuje v územněsprávním členění společnosti, v uspořádání veřejné správy (státní správy a samosprávy), ve funkčním vymezení kompetencí jednotlivých orgánů veřejné správy a orgánů a organizací ekonomického řízení. Komplexnější přehled členění veřejných služeb z hlediska organizačně-institucionálního podávají Benčo, Kuvíková a kol. (2011), které má následující podobu, tabulka č. 2.3.

Tab.č 2.3: Veřejné služby z hlediska organizačně-institucionálního

1. Služby poskytované odvětvími rozvoje člověka	<ul style="list-style-type: none"> • Služby výchovy, vzdělání, vědy a výzkumu, • služby zdravotnictví, • služby sociální péče, • služby kultury, • služby tělesné kultury.
2. Služby odvětví veřejné spotřeby státu	<ul style="list-style-type: none"> • Služby veřejné správy, • služby obrany, • služby policie, • služby soudnictví a prokuratury.
3. Ostatní odvětví veřejných služeb	<ul style="list-style-type: none"> • Služby bydlení, • místní veřejné služby, • služby na tvorbu a ochranu životního prostředí.

Pramen: Vlastní zpracování dle Benča, Kuvíkové a kol. (2011, s. 142–145)

2.7.2 Forma organizování a financování veřejných služeb v ČR

V rámci organizace veřejných služeb v České republice je nutné si přesně rozlišit, kdo služby poskytuje a kdo je přijímá. Poskytované služby zajišťují **garanti veřejných služeb**. Těmi mohou být příslušná ministerstva, která nesou zodpovědnost a dostupnost a kvalitu jednotlivých služeb. Dalšími odpovědnými subjekty jsou krajské a obecní samosprávy. Vedle již jmenovaných subjektů vystupují jako garanti veřejných služeb zdravotní pojišťovny, například při zajišťování lázeňské péče, nebo zdravotní ústavy, ty poskytují záruku při ochraně veřejného zdraví, očkování, apod. Garant služby rozhoduje o nejefektivnějším způsobu výběru poskytovatelů (Halásková, 2012).

Poskytovatelem veřejných služeb může být:

- stát,
- kraj,
- obec,
- právnické a fyzické osoby,
- orgány veřejné správy – ministerstva, krajské, městské nebo obecní úřady,
- organizace, agentury nebo organizační složky ministerstev, krajů, měst a obcí
- obchodní společnosti.

Uživatelé veřejných služeb jsou občané, rozdělení do různých sociálních skupin. Každá skupina má své speciální požadavky a potřeby a jejich pokrytí je výsledkem možnosti kompromisu mezi garantem, poskytovatelem a uživatelem (Halásková, 2012).

Pro financování veřejných služeb se využívá několika možností. Finanční prostředky ze **státního rozpočtu** plynou v případě veřejné služby, která je garantována nebo poskytována přímo státem, státních fondů nebo jiných organizací, které zřizují státní úřady, například ministerstva. Další formou poskytování finančních prostředků na veřejné služby je jejich financování **územními samosprávnými celky**, a to z jejich **rozpočtů**. Finance plynou buď z vlastních zdrojů územně samosprávného celku, nebo z cizích zdrojů, což jsou nejčastěji účelové dotace, které plynou ze státního rozpočtu. Některé veřejné služby mohou být částečně zpoplatněny, uživatel se podílí na úhradě nákladů, které jsou spojeny se zajištěním služby. Jedná se o **přímou finanční účast uživatele služby**. V některých případech zpoplatněné služby dochází k tomu, že ani zpoplatnění nepokryje náklady potřebné na poskytování služby. Ztrátu dorovnává další subjekt. Například se jedná o veřejnou silniční dopravu, která bude v poslední části hodnocena. Jako další zdroje financí plynoucí na veřejné služby je možno předložit například **prostředky z fondů EU** nebo **sponzoring** (Provazníková, 2012).

2.7.3 Zajišťování veřejných služeb územně samosprávnými celky

V praxi obecní či krajské úřady, nebo jejich odbory nebývají příliš činné v přímém poskytování veřejné služby. Jako přímou veřejnou službu by se daly označit regulativní úkoly v rámci přenesené působnosti – například udělování povolení nebo registrace. Obce a kraje mají možnost využít pro poskytování veřejných služeb několika forem, a to **komunálních organizací, obchodních společností, neziskových organizací** nebo využít **spolupráci mezi obcemi a kraji navzájem** (Provazníková, 2012). Detailnější rozdělení těchto forem

dokumentuje tabulka č. 2.4.

Tab.č. 2.4: Základní formy pro zabezpečení veřejných služeb územně samosprávnými celky

Komunální organizace	Obchodní společnosti	Neziskové organizace	Spolupráce mezi obcemi nebo kraji navzájem
<ul style="list-style-type: none">• organizační celky územního samosprávného celku,• příspěvkové organizace územního samosprávného celku.	<ul style="list-style-type: none">• společnosti s ručením omezeným,• akciové společnosti.	<ul style="list-style-type: none">• občanské sdružení,• nadace,• obecně prospěšné společnosti.	<ul style="list-style-type: none">• dobrovolné svazky obcí,• založení právnické osoby dvěma nebo více obcemi,• smlouva k provedení konkrétního úkolu.

Zdroj: Vlastní zpracování dle Provazníkové (2012)

Dle Provazníkové (2012) v České republice při zajišťování veřejných služeb územními samosprávami **dominuje** forma **příspěvkových organizací**. Příspěvkové organizace jsou zřizovány územními samosprávami především pro veřejné služby v oblasti školství a vzdělávání, kultury, sociálních záležitostí a zdravotnictví.

3. Postavení a správní činnost Magistrátu města Ostravy

Magistrát města Ostravy je jedním z orgánů statutárního města Ostravy. Město je samostatně spravováno zastupitelstvem města. Dalšími orgány statutárního města jsou rada města, primátor a zvláštní orgány města. Uspořádání správy statutárního města je jeho vnitřní věcí. Statutární města mají zároveň postavení pověřených obecních úřadů. Městský obvod (městská část) územně členěného statutárního města je spravován zastupitelstvem městského obvodu; dalšími orgány městského obvodu jsou rada městského obvodu, starosta, úřad městského obvodu a zvláštní orgány městského obvodu. Správa statutárního města je nebo může být organizována podle základní městské vyhlášky, která se označuje jako statut města. Předmětem statutu je zejména vymezení samosprávných městských obvodů nebo městských částí.

3.1 Statutární město Ostrava

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů vymezuje **postavení a působnost města**. Dle tohoto zákona je statutární město Ostrava veřejnoprávní korporací. Má **postavení obce s rozšířenou působností**, kterou vykonává pro města Klimkovice, Šenov, Vratimov a obce Čavisov, Dolní Lhota, Horní Lhota, Stará Ves nad Ondřejnicí, Zbyslavice, Olbramice, Vřesina, Václavovice a Velká Polom. Ty tvoří spolu s městem Ostrava jeden správní obvod. Samotné město Ostrava se člení na 23 městských obvodů.

Ve městě Ostrava funguje **dvoustupňové řízení**. Zastupitelstvo města, rada města, primátor, Magistrát města Ostravy a Městská policie Ostrava působí na prvním stupni řízení. Na úrovni městských obvodů, tedy na druhém stupni řízení působí zastupitelstva městských obvodů, rady městských obvodů, starostové a úřady městských obvodů.

Statut města Ostravy, neboli obecně závazná vyhláška města Ostravy č.11/2000 ve znění pozdějších změn a doplňků určuje dělbu kompetencí neboli vnitřní strukturalizaci mezi orgány města a orgány městských obvodů. Statut města Ostravy vymezuje území a členění na městské obvody. Statutární město i městské obvody zřizují své orgány, které vykonávají **samostatnou i přenesenou působnost**.

Dále statutární město Ostrava odpovídá za **výkon státní správy v rámci přenesené působnosti** v činnostech, které ukládá zvláštní zákon. Jedná se zejména o činnosti v oblasti zdravotnictví, školství, sociální péče, územního plánování, agendy stavebního úřadu,

matričního úřadu, živnostenského úřadu, orgánu silničně-správního, vodohospodářského, ochrany životního prostředí a další.

Rozhodování ve věcech **samostatné působnosti** je výhradní věcí volených samosprávných orgánů města a městských obvodů. Rozhodování ve věcech přenesené působnosti při výkonu státní správy činí úředníci magistrátu a úřadů městských obvodů, kteří mají k rozhodování v oblasti své působnosti odbornou způsobilost ověřenou složením zkoušky zvláštní odborné způsobilosti.

3.2 Orgány města Ostravy

Obce a jejich orgány jsou součástí místní úrovně organizace veřejné správy. Každá obec jedná navenek prostřednictvím svých orgánů a to ústně nebo písemně (Hendrych, 2006).

a) Zastupitelstvo města

Zastupitelstvo města má **55 členů**. Je voleno občany města na čtyřleté funkční období. Do jeho **působnosti** patří zejména schvalování programu rozvoje města, hospodaření s majetkem města, schvalování rozhodujících majetkoprávních úkonů, schvalování rozpočtu a závěrečného účtu města, vydávání obecně závazných vyhlášek, volba, zřizování a ustanovení orgánů města, zřizování městské policie a udělování čestných občanství a cen města. Zastupitelstvo města zasedá podle schváleného jednacího řádu. Zasedání zastupitelstva města jsou veřejná.

Zastupitelstvo města zřizuje vždy **finanční a kontrolní výbor**. Náplň činnosti finančního a kontrolního výboru stanoví zákon o obcích. Rozhodování o zřízení dalších výborů je vyhrazeno zastupitelstvu města, které stanoví jejich úkoly a náplň činnosti. Výbory jsou ze své činnosti odpovědný zastupitelstvu města. Předsedou výboru je vždy člen zastupitelstva města. Výbory se schází podle potřeby, jednání je neveřejné. Jednání výboru se řídí Jednacím řádem výborů zastupitelstva města (Statut města Ostravy, 2000).

b) Rada města

Rada města má **11 členů**. Tvoří ji primátor, náměstci primátora a radní zvolení zastupitelstvem města (Usnesení zastupitelstva města Ostravy, 2010).

Rada se ze své činnosti zodpovídá zastupitelstvu města. Do její **působnosti** patří zejména zabezpečování hospodaření města podle schváleného rozpočtu, plnění úkolů zakladatele nebo zřizovatele vůči právnickým osobám založeným nebo zřízeným zastupitelstvem města, plnění

funkce valné hromady u společností, v nichž je město jediným akcionářem nebo společníkem, zřizování komisí a řízení jejich činností, rozhodování o organizační struktuře magistrátu, zřizování jednotlivých odborů, jmenování vedoucích odborů, stanovení pravidel pro přijímání a vyřizování peticí a stížností, vydávání nařízení města, uzavírání nájemních smluv a smluv o výpůjčce.

Schůze rady města se konají pravidelně podle schválených termínů schůzí rady města. Jednání rady města jsou neveřejná.

c) Primátor města

Primátor města Ostravy zastupuje město navenek, má právo užívat primátorských insignií a závěsného odznaku se státním znakem České republiky. Stojí v čele statutárního města Ostravy. Svolává a zpravidla řídí zasedání zastupitelstva a schůze rady. Ze své činnosti v oblasti **samostatné působnosti** je odpovědný Zastupitelstvu města Ostravy. Na ustavujícím zasedání zastupitelstva dne 9. 11. 2010 byl primátorem zvolen ing. Petr Kajnar. Je to jeho druhé volební období v této funkci (poprvé 2006-2010).

d) Zvláštní orgány města

Povodňová komise obce s rozšířenou působností – má 14 členů, zřizuje ji primátor města, který je rovněž její předsedou. Komise je povolána k plnění úkolů uložených předpisy o ochraně před povodněmi.

Komise pro sociálně-právní ochranu dětí – má 10 členů. Koordinuje výkon sociálně - právní ochrany na území správního obvodu obce s rozšířenou působností, sleduje působení opatření učiněných obecním úřadem v sociálně právní ochraně dětí, popř. by měla taková sama opatření iniciovat. Poslání komise lze spatřovat i v ochraně týraných a zneužívaných dětí.

Bezpečnostní rada obce s rozšířenou působností Ostrava – skládá se z 8 mi členů. Bezpečnostní rada obce s rozšířenou působností Ostrava je poradním orgánem primátora pro přípravu na krizové situace (Statut města Ostravy, 2000).

e) Magistrát města Ostravy

Magistrát města Ostravy tvoří primátor, náměstci primátora, tajemník magistrátu a zaměstnanci města zařazení do magistrátu města.

Magistrát města Ostravy se člení na **odbory**, které zřídila pro jednotlivé úseky činnosti rada města. Odbory zajišťují prostřednictvím vedoucích odborů svěřené úkoly na úseku státní správy a samosprávy. Odbory jsou dále členěny na oddělení, o jejichž zřízení nebo zrušení rozhoduje rada města. Postavení odboru mají i odborné útvary magistrátu města s jiným názvem než odbor (útvár, úřad, archiv). Funkci zaměstnavatele plní vůči všem zaměstnancům města, s výjimkou zaměstnanců městské policie, **tajemník magistrátu**, který zajišťuje zejména řešení pracovněprávní problematiky a personálních otázek, řídí a kontroluje činnost zaměstnanců a koordinuje činnost jednotlivých odborů. Následující tabulka č. 3.1 zachycuje přehled odborů MMO.

Tab.č. 3.1: Přehled odborů Magistrátu města Ostravy

Odbory MMO:	
<ul style="list-style-type: none">• Archiv města Ostravy,• Odbor kanceláře primátora,• Odbor dopravy,• Odbor ekonomického rozvoje,• Odbor financí a rozpočtu,• Odbor interního auditu a kontroly,• Odbor investiční,• Odbor legislativní a právní,• Odbor majetkový,• Odbor platový a personální,	<ul style="list-style-type: none">• Odbor vnitřních věcí,• Útvár hlavního architekta,• Živnostenský úřad,• Odbor dopravně správních činností,• Odbor ochrany životního prostředí,• Odbor projektů IT služeb a outsourcingu,• Odbor hospodářské správy,• Odbor sociálních věcí, školství, sportu a volnočasových aktivit,• Odbor kultury a zdravotnictví,• Odbor stavebně správní.

Zdroj: Vlastní zpracování dle Organizačního řádu Magistrátu města Ostravy, příloha č.3(2012)

3.3 Správa a činnost Magistrátu města Ostravy

Postavení a působnost Magistrátu města Ostravy je stanovena zejména zákonem č. 128/2000 Sb., o obcích (obecním zřízení) ve znění pozdějších předpisů a obecně závaznou vyhláškou města Ostravy č.11/2000, Statut města Ostravy, ve znění pozdějších změn a doplňků. Rada města na návrh tajemníka schvaluje organizační strukturu magistrátu a její změny.

Organizační struktura MMO je předmětem přílohy č. 2. Magistrát města Ostravy prostřednictvím svých odborů zabezpečuje **úkoly v samostatné i přenesené působnosti**. Odbory si vzájemně poskytují informace o úkolech, které plní, spolupracují navzájem a koordinují postup při zajišťování společných záležitostí. Při své činnosti se odbory řídí organizačními předpisy, zejména pracovním řádem, podpisovým řádem, spisovým a skartačním řádem, kontrolním řádem, směrnicí pro nakládání s finančními prostředky, evidenci majetku a postupy v účetnictví, příkazy a organizačními opatřeními tajemníka magistrátu. Přehled vybraných úkolů dle samostatné a přenesené působnosti dokumentuje tabulka č.3.2. Komplexnější pohled na tyto úkoly je předmětem přílohy č.1.

Tab.č.3.2: Přehled vybraných úkolů Magistrátu města Ostravy dle samostatné a přenesené působnosti

Úkoly MMO na úseku samostatné působnosti:	Úkoly MMO na úseku přenesené působnosti:
<ul style="list-style-type: none">• úkoly uložené radou nebo zastupitelstvem,• poradenská a konzultační činnost pro členy zastupitelstva,• úkoly související se zřizovatelskou funkcí,• povinnosti vyplývající ze zákona o finanční kontrole,• pomoc výborům, komisím a zvláštním orgánům,• kontrolní činnost a ukládání pokut,• agenda stížností a petic,• disponibilita s rozpočtovými prostředky,• zabezpečení spisové, skartační a archivní služby,• zadávání veřejných zakázek,• odpovědnost za poskytování informací,• příprava podkladů pro správní řízení,• vedení evidence o poskytnutých podporách.	<ul style="list-style-type: none">• přezkum rozhodnutí úřadů městských obvodů vydaných ve správním řízení,• kontrola činností úřadů městských obvodů a odborná pomoc,• projednávání přestupků a správních deliktů,• zajišťování obrany České republiky,• ochrana utajovaných informací,• úkoly na úseku krizového řízení,• dozor nad dodržováním zákonnosti,• poskytování informací soudům a orgánům Policie ČR,• rozhodování o odvoláních a stížnostech.

Zdroj: Vlastní zpracování dle interních materiálů MMO (2012)

4. Zabezpečení veřejných služeb Magistrátem města Ostravy

Magistrát města Ostravy **zabezpečuje veřejné služby prostřednictvím svých odborů**. Odbory zabezpečují fyzickou realizaci daných služeb několika možnými způsoby a to přímo svým výkonem nebo prostřednictvím městských firem či outsourcingem.

4.1 Veřejné služby zajišťované Magistrátem města Ostravy dle odborů

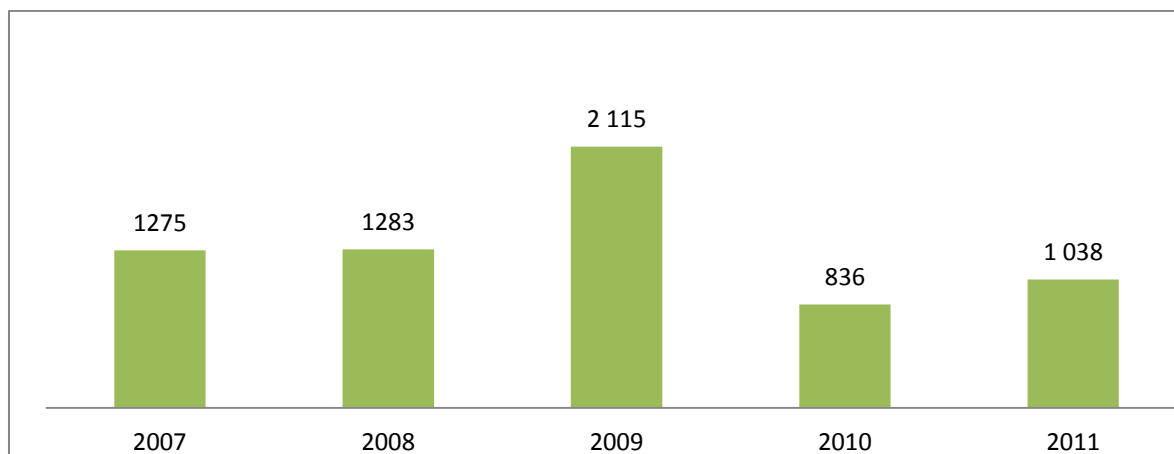
V následující části jsou u jednotlivých odborů popsány činnosti související se zajišťováním veřejných služeb, jaké veřejné služby zajišťují a kolik bylo vynaloženo prostředků na zajištění veřejných služeb v letech 2007-2011. Objem vynaložených prostředků vždy závisí na finančních možnostech města, potřebách uživatelů a také na schopnosti jednotlivců vyjednat si finanční příspěvek a zdůvodnit potřebnost konkrétní veřejné služby v daném roce. Analýza vychází především ze Zpráv o výsledku hospodaření Statutárního města Ostravy v letech 2007-2011.

a) Veřejné služby zabezpečované odborem Archiv města Ostravy

Hlavní činností odboru je zabezpečování odborné archivní činnosti a výkonu spisové služby, řídí se dle zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě. V rámci samostatné působnosti přijímá, ukládá, zpracovává a **zpřístupňuje veřejnosti archiválie**, zabezpečuje vedení městské kroniky a metodicky zajišťuje vedení městských (obvodních) kronikářů. Odbor dále zabezpečuje nahlížení do archiválií a vyhledávání archiválií, ze kterých pořizuje výpisy, opisy a kopie. Archiv dále zabezpečuje **knihařské práce a fotodokumentaci města**. Další významnou činností archivu města Ostravy je **vědecká, výzkumná a vydavatelská činnost**. Směrem k veřejnosti je archiv města Ostravy nejvíce vnímán prostřednictvím vydávání, prodejem samostatných publikací, případně pořádáním konferencí, seminářů a exkurzí. V neposlední řadě archiv spravuje **specializovanou knihovnu**. Náklady v tis. Kč na veřejné služby poskytované odborem Archiv města Ostravy v letech 2007-2011 dokumentuje graf. č. 4.1.

Jak vyplývá z grafu č. 4.1, do roku 2009 měly náklady na veřejné služby poskytované odborem Archiv města Ostravy vzestupnou tendenci. Nejnákladnějším rokem byl právě rok 2009, kdy náklady vzrostly dle Výroční zprávy o činnosti Archivu města Ostravy (2009) zejména vydavatelskou a publikační činností.

Graf č. 4.1: Náklady na veřejné služby zajišťované odborem Archiv města Ostravy v letech 2007-2011 (v tis.Kč)

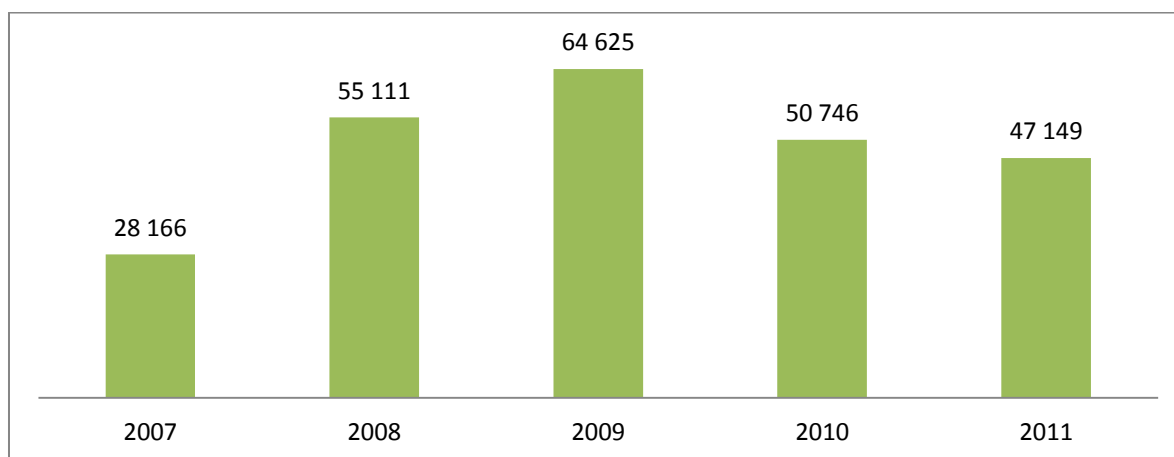

Zdroj: Vlastní zpracování dle interních materiálů MMO (2007-2011)

b) Veřejné služby zabezpečované odborem Kancelář primátora

Odbor zabezpečuje činnost kanceláře primátora, náměstků primátora a tajemníka, plní úkoly v oblasti vztahů k veřejnosti, **propagace a prezentace města**, které spadají do samostatné působnosti. Má na starosti zlepšování image města a jeho prestiže. Tyto služby jsou také zajišťovány prostřednictvím obchodní společnosti Ostravský informační servis, s.r.o. Odbor kancelář primátora dále zajišťuje zájmovou činnost a rekreaci, ochranu obyvatelstva a požární ochranu. Náklady v tis. Kč na veřejné služby poskytované odborem Kancelář primátora v letech 2007-2011 dokumentuje graf. č. 4.2. Z grafu č. 4.2 je patrné, že finančně nejnáročnější byl rok 2009, kdy nejvíce finančních prostředků plynulo na cestovní ruch. Po roce 2009 mají náklady sestupnou tendenci. Nejméně nákladů bylo vynaloženo v roce 2007.

Graf č. 4.2: Náklady na veřejné služby zajišťované odborem Kancelář primátora v letech 2007-2011 (v tis.Kč)

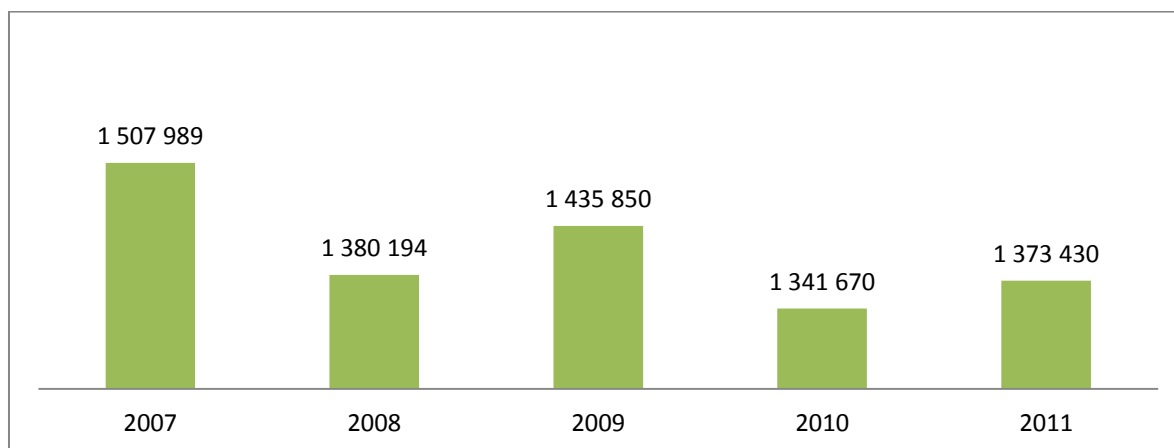

Zdroj: Vlastní zpracování dle interních materiálů MMO (2007-2011)

c) Veřejné služby zabezpečované Odborem dopravy

Odbor dopravy je zodpovědný za **poskytování veřejných služeb v oblasti veřejné silniční dopravy, rozvojem dopravní infrastruktury a veřejného osvětlení**. Těmto službám se dále věnuje kapitola 5. V rámci výkonu státní správy se podílí na zabezpečování bezpečnosti a plynulosti silničního provozu. Odbor zastává funkci silničního správního úřadu a plní úkoly drážního úřadu a speciálního úřadu pro silnice 2. a 3. třídy, dále pak plní úkoly v oblasti autobusové dopravy a taxislužby. Uvedené služby jsou zajišťovány obchodními společnostmi Dopravní podnik Ostrava, a.s., Ostravské komunikace, a.s., Koordinátor ODIS s.r.o., Technické služby, a.s. Slezská Ostrava a Garáže Ostrava, a.s. Náklady v tis. Kč na veřejné služby poskytované Odborem dopravy v letech 2007-2011 dokumentuje graf. č. 4.3. Nejvyšší náklady na zajištění veřejných služeb měl Odbor dopravy v roce 2007, kdy bylo finančně nejnáročnější zajistit provoz veřejné silniční dopravy.

Graf č. 4.3: Náklady na veřejné služby zajišťované Odborem dopravy v letech 2007-2011 (v tis.Kč)

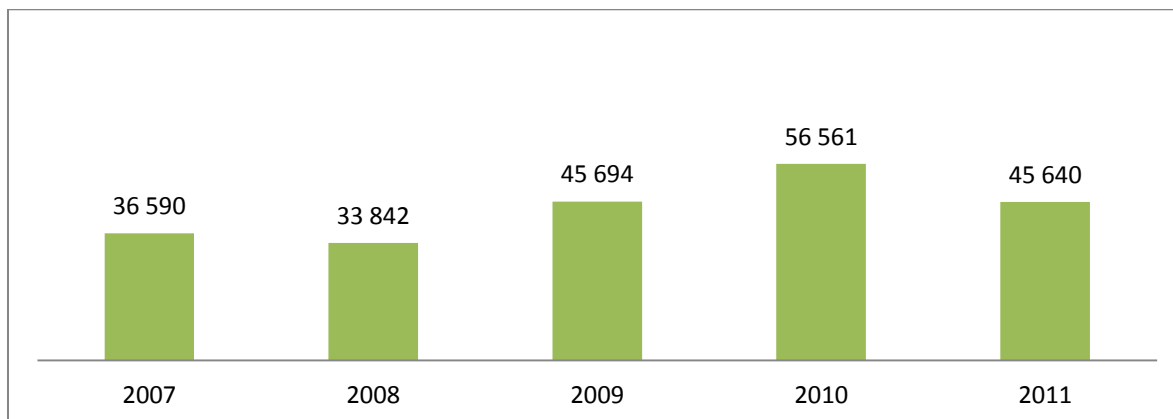

Zdroj: Vlastní zpracování dle interních materiálů MMO (2007-2011)

d) Veřejné služby zabezpečované Odborem ekonomického rozvoje

Odbor ekonomického rozvoje zabezpečuje ekonomický rozvoj města, zde spadají **komunální služby, územní rozvoj, péče o vzhled obce, péči o veřejnou zeleň, obnovu kulturních památek, cestovní ruch** a jiné činnosti. Všechny služby spadají do výkonu samostatné působnosti. Odbor dále provádí aktivní marketing a předává zájemcům informace o možnostech investic ve městě. Náklady v tis. Kč na veřejné služby poskytované Odborem ekonomického rozvoje v letech 2007-2011 dokumentuje graf. č. 4.4. Nejvyšší náklady v roce 2010 byly způsobeny poskytnutím prostředků na cestovní ruch, územní rozvoj a na bydlení.

Graf č. 4.4: Náklady na veřejné služby zajišťované Odborem ekonomického rozvoje v letech 2007-2011 (v tis.Kč)

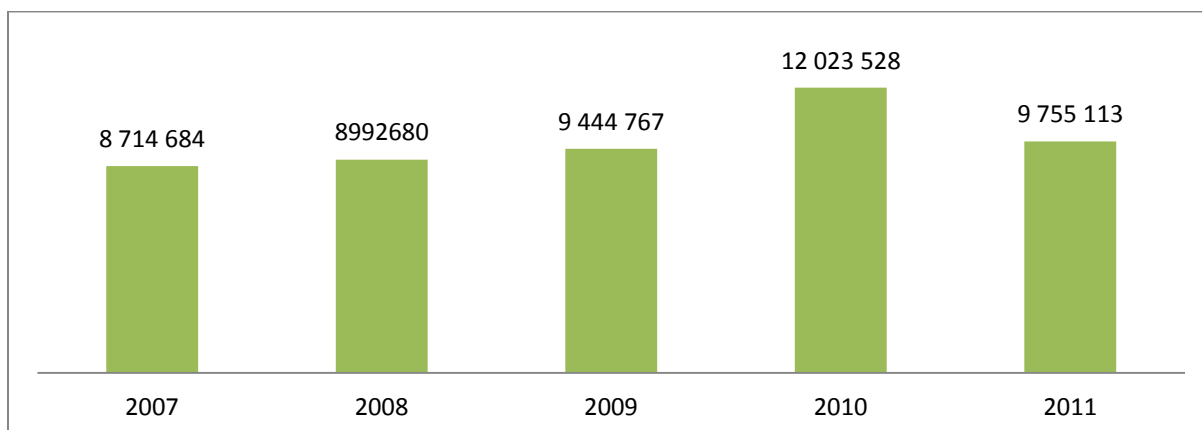

Zdroj: Vlastní zpracování dle interních materiálů MMO (2007-2011)

e) Veřejné služby zabezpečované Odborem financí a rozpočtu

Hlavní náplní odboru financí a rozpočtu je zabezpečování financování města, městských obvodů, obchodních společností, organizačních složek a příspěvkových organizací města. **Zabezpečuje peněžní toky na veřejné služby.** Odbor dále koordinuje vztahy, které patří do výkonu samostatné působnosti a to **koordinaci mezi městem a obchodními společnostmi**, mezi **městem a obecně prospěšnými společnostmi** se stoprocentní majetkovou účastí města. Náklady v tis. Kč na veřejné služby poskytované Odborem ekonomického rozvoje v letech 2007-2011 dokumentuje graf. č. 4.5. Jak ukazuje vývoj nákladů v grafu č. 4.5, nejvíce prostředků bylo vynaloženo v roce 2010, v ostatních letech byly náklady víceméně stejné. Nejvyšší náklady v roce 2010 byly na komunální služby a činnost místní správy.

Graf č. 4.5: Náklady na veřejné služby zajišťované Odborem financí a rozpočtu v letech 2007-2011 (v tis.Kč)

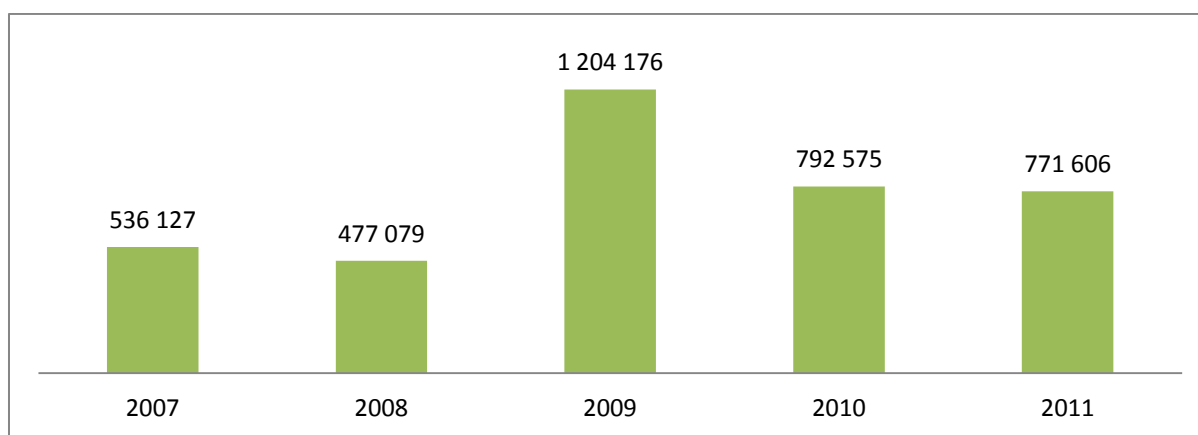

Zdroj: Vlastní zpracování dle interních materiálů MMO (2007-2011)

f) Veřejné služby zabezpečované Odborem investičním

Stavební rozvoj města má za úkol investiční odbor. Odbor zabezpečuje investiční činnost, kterou provádí na stavbách, které byly schválené z rozpočtu města. Odbor vkládá finanční prostředky do oblastí veřejných služeb jako například investice do **hospodaření s pitnou vodou, odváděním a čištěním odpadních vod**, dále pak také vkládá finanční prostředky do **bytového hospodářství, základních škol**, předškolních a sportovních zařízení v majetku obce, **činnost muzeí a galerií** a do dalších oblastí. Náklady v tis. Kč na veřejné služby poskytované Odborem investičním v letech 2007-2011 dokumentuje graf. č. 4.6. Nejvyšší investice na veřejné služby byly v roce 2009 v oblasti komunálních služeb.

Graf č. 4.6: Náklady na veřejné služby zajišťované Odborem investičním v letech 2007-2011 (v tis.Kč)

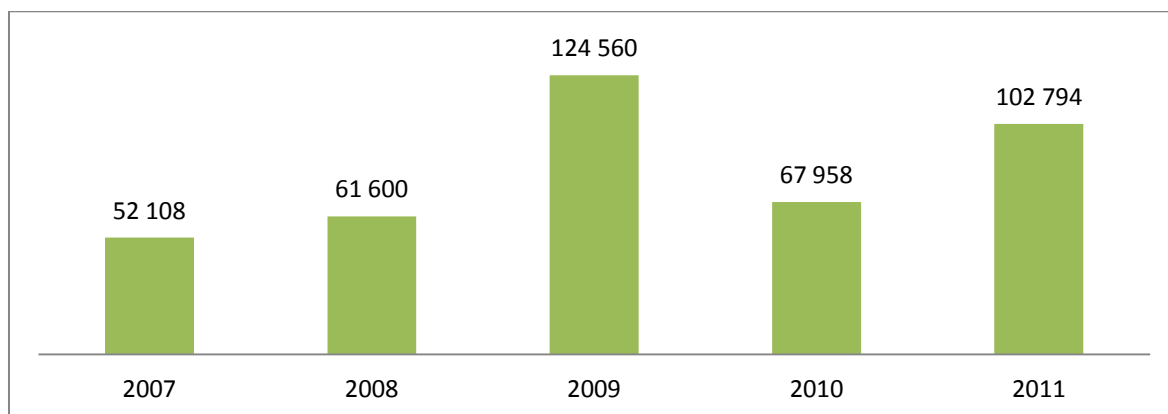

Zdroj: Vlastní zpracování dle interních materiálů MMO (2007-2011)

g) Veřejné služby zabezpečované Odborem majetkovým

Majetkový odbor zodpovídá na území města Ostravy za plnění koncepce bytové politiky, jejíž rozsah je určen statutem města Ostravy. V rámci samostatné působnosti zajišťuje oblast **bytového hospodářství, komunálních služeb a územní rozvoj**. Majetkový odbor také zabezpečuje evidenci movitého a nemovitého majetku města a zajišťuje změny záznamů do katastru nemovitostí. Služby jsou také prováděny prostřednictvím obchodních společností Krematorium Ostrava, a.s. a OZO Ostrava, s.r.o. Náklady v tis. Kč na veřejné služby poskytované Odborem majetkovým v letech 2007-2011 dokumentuje graf. č. 4.7. V roce 2009 byl poskytnut největší objem prostředků za sledované období na komunální služby.

Graf č. 4.7: Náklady na veřejné služby zajišťované Odborem majetkovým v letech 2007-2011 (v tis.Kč)

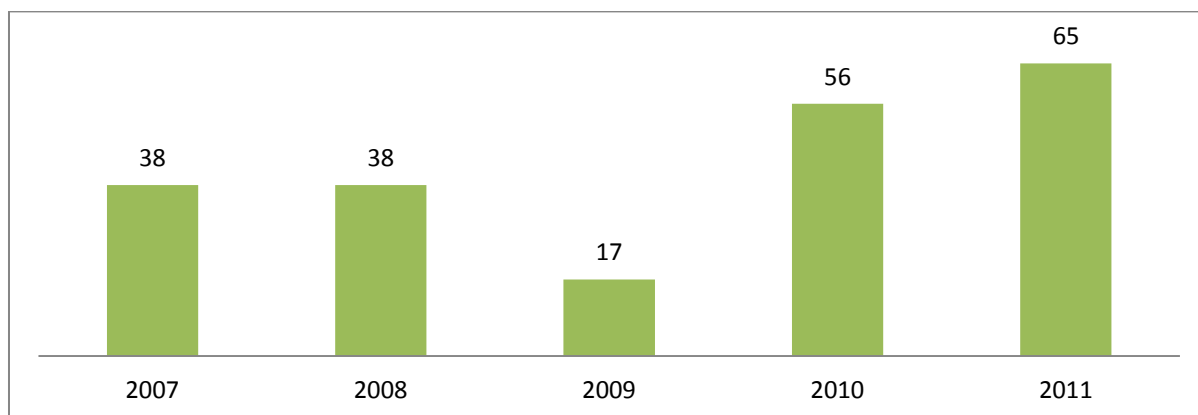

Zdroj: Vlastní zpracování dle interních materiálů MMO (2007-2011)

h) Veřejné služby zabezpečované Odborem stavebně správním

V rámci zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu provádí stavebně právní odbor státní správu v působnosti stavebního úřadu podle zákona č. 184/2006 Sb. o odnětí nebo omezení vlastnického práva k pozemku nebo ke stavbě působí jako vyvlastňovací úřad. Stavebně správní odbor realizuje **komunální služby a územní rozvoj města**. Náklady v tis. Kč na veřejné služby poskytované Odborem stavebně správním v letech 2007-2011 dokumentuje graf. č. 4.8. Z grafu č. 4.8 je patrné, že do roku 2009 mají náklady klesající tendenci a po tomto roce náklady vzrůstají. Nejvyšší náklady byly zaznamenány v roce 2011. Nárůst těchto nákladů byl způsoben vyššími finančními nároky v oblasti komunálních služeb.

Graf č. 4.8: Náklady na veřejné služby zajišťované Odborem stavebně správním v letech 2007-2011 (v tis.Kč)

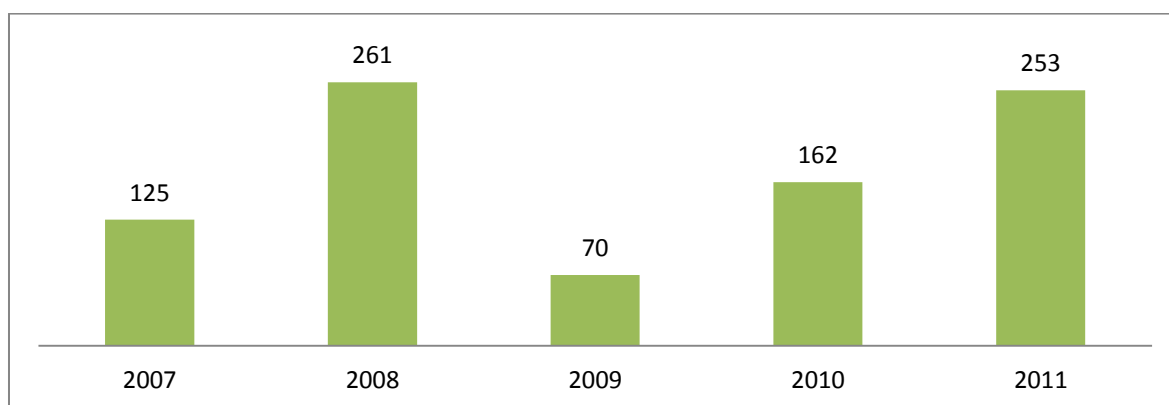

Zdroj: Vlastní zpracování dle interních materiálů MMO (2007-2011)

ch) Veřejné služby zabezpečované Odborem vnitřních věcí

Odbor vnitřních věcí zabezpečuje **pojmenování ulic a veřejných prostranství**, odbor je například zodpovědný za řešení územních změn, **místních referend**, zabezpečuje spisovou službu včetně **provozu střediska informačních služeb**. Dále provádí zabezpečení ověřených výstupů z informačních systémů veřejné správy a je kontaktním místem pro občany s veřejnou správou. Tento odbor rovněž zabezpečuje povinnosti vyplývající z práva volebního a práva shromažďovacího, **spravuje agendu přestupků, správních deliktů**, státního občanství, občanských průkazů, cestovních průkazů atd. Náklady v tis. Kč na veřejné služby poskytované Odborem vnitřních věcí v letech 2007-2011 dokumentuje graf. č. 4.9. Vývoj nákladů ve sledovaném období má kolísavý charakter. Nejvyšší náklady byly zaznamenány v roce 2008. Nárůst těchto nákladů byl způsoben vyššími finančními nároky v oblasti komunálních služeb.

Graf č. 4.9: Náklady na veřejné služby zajišťované Odborem vnitřních věcí v letech 2007-2011 (v tis.Kč)

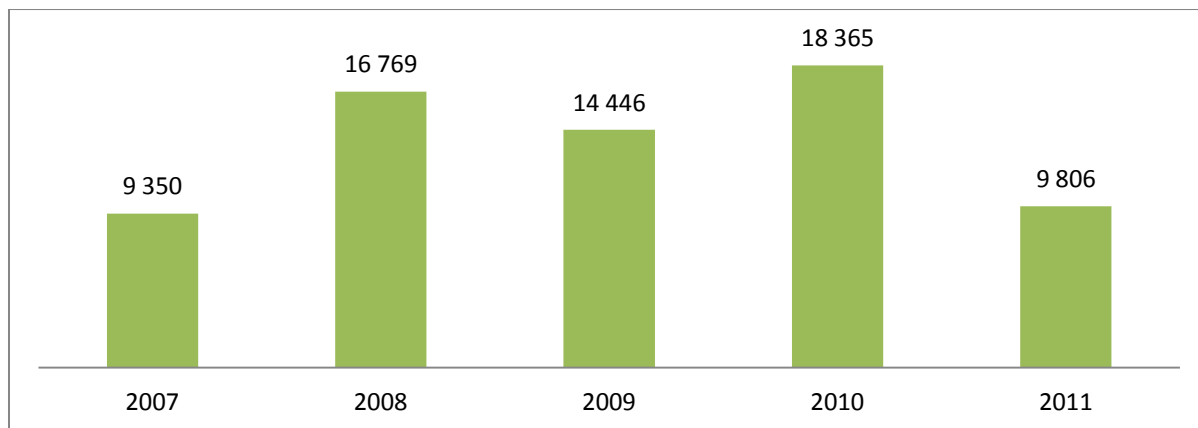
Zdroj: Vlastní zpracování dle interních materiálů MMO (2007-2011)

i) Veřejné služby zabezpečované Útvarem hlavního architekta

Útvar hlavního architekta působí v oblasti územního plánu, památkové péče a zajišťuje koncepci rozvoje města. Vykonává státní správu v přenesené působnosti v oblastech územně-plánovacích podkladů a územně-plánovací dokumentace dle zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu. Dále vykonává památkovou péči dle zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči. Na úseku samostatné působnosti zabezpečuje orgánům města a odborům magistrátu odbornou spolupráci v oblasti územního plánování a urbanismu, památkové péče a rozvoje města a při urbanisticko-architektonické přípravě investic na území města. Poskytuje veřejné služby v oblasti zachování a obnovy kulturních památek, územní

plánování, **územní rozvoj, komunální služby, záležitosti bydlení**, apod. Náklady v tis. Kč na veřejné služby poskytované Útvarem hlavního architekta v letech 2007-2011 dokumentuje graf. č. 4.10. Vývoj nákladů ve sledovaném období má kolísavý charakter. Nejvyšší náklady byly zaznamenány v roce 2010. Nárůst těchto nákladů byl způsoben vyššími finančními nároky v oblasti zachování a obnovy kulturních památek.

Graf č. 4.10: Náklady na veřejné služby zajišťované Útvarem hlavního architekta v letech 2007-2011 (v tis.Kč)

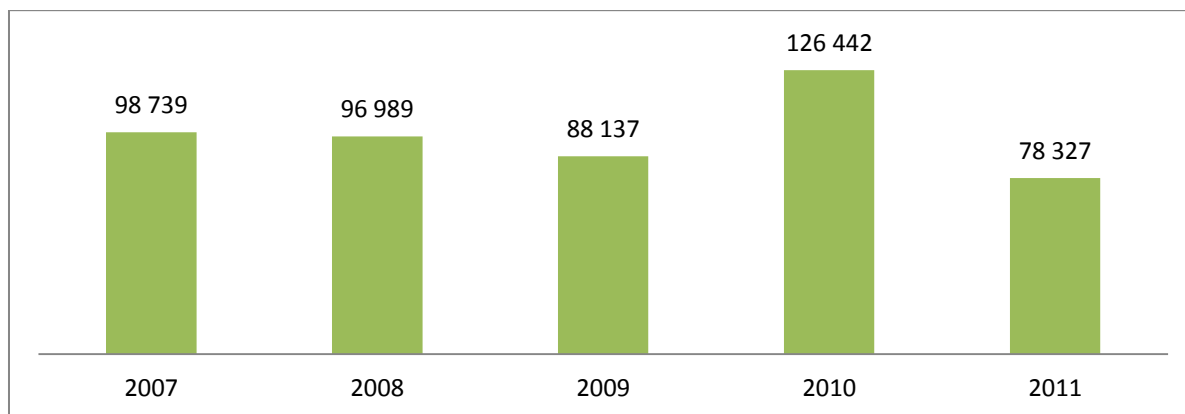

Zdroj: Vlastní zpracování dle interních materiálů MMO (2007-2011)

j) Veřejné služby zabezpečované Odborem hospodářské správy

Odbor hospodářské správy zabezpečuje materiálně technické podmínky pro chod orgánů magistrátu včetně nebytových prostor. Odbor provádí správu majetku, který je ve vlastnictví statutárního města Ostravy a není svěřený městským obvodům, příspěvkovým organizacím ani organizačním složkám zřízených statutárním městem Ostrava nebo není vložen do majetku obchodních společností města. Odbor zabezpečuje majetkovou správu také u majetku, který je městu pronajatý, je-li na základě smlouvy uložena technická správa daného majetku. Odbor zajišťuje veřejné služby v oblasti **bydlení, sociální péče, komunálních služeb**. Dále odbor zabezpečuje povinnosti vyplývající z bezpečnosti a ochrany zdraví při práci zaměstnanců magistrátu a také má za úkol řešit požární ochranu. V rámci technické správy se jedná o sledování technického stavu majetku, zabezpečení, ostraha, údržba majetku. Dále pak odbor zodpovídá za provádění pravidelných revizí (elektrické zařízení, výtahy atd.). Náklady v tis. Kč na veřejné služby poskytované Odborem hospodářské správy v letech 2007-2011 dokumentuje graf. č. 4.11. Vývoj nákladů ve sledovaném období má kolísavý charakter. Nejvyšší náklady byly zaznamenány v roce 2010. Nárůst těchto nákladů byl způsoben vyššími finančními nároky v oblasti komunálních služeb a činností místní správy.

Graf č. 4.11: Náklady na veřejné služby zajišťované Odborem hospodářské správy v letech 2007-2011 (v tis.Kč)

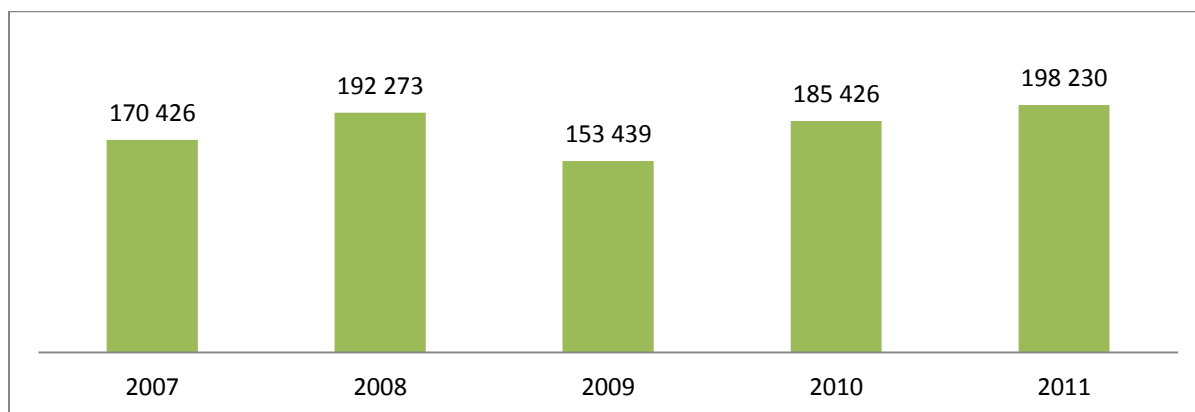

Zdroj: Vlastní zpracování dle interních materiálů MMO (2007-2011)

k) Veřejné služby zabezpečované Odborem kultury a zdravotnictví

Odbor kultury a zdravotnictví má za úkol podporu a **rozvoj kultury** a zároveň je odborem zodpovědným za poskytování **zdravotních služeb**. Odbor provádí koordinaci na úseku prevence kriminality (koordinace prevence kriminality a drogové problematiky, zajišťuje strategii prevence kriminality, koordinuje dotace ze státního rozpočtu v prevenci kriminality a protidrogové prevence), drogové problematiky (zajišťuje zpracování protidrogové prevence a poskytuje informace o službách poskytující péči osobám závislým na návykových látkách) a v rámci veřejného pořádku na území statutárního města Ostravy odbor spolupracuje s PČR a Městskou policií Ostrava. Náklady v tis. Kč na veřejné služby poskytované Odborem kultury a zdravotnictví v oblasti zdravotnictví v letech 2007-2011 dokumentuje graf. č. 4.12. a náklady v tis. Kč na veřejné služby poskytované Odborem kultury a zdravotnictví v oblasti kultury v letech 2007-2011 dokumentuje graf. č. 4.13.

Graf č. 4.12: Náklady na veřejné služby zajišťované Odborem kultury a zdravotnictví v oblasti zdravotnictví v letech 2007-2011 (v tis.Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování dle interních materiálů MMO (2007-2011)

Vývoj nákladů pro oblast zdravotnictví, jak ukazuje graf č.4.12 ve sledovaném období má kolísavý charakter. Nejvyšší náklady byly zaznamenány v roce 2011. Nárůst těchto nákladů byl způsoben vyššími finančními nároky v oblasti ústavní péče.

Vývoj nákladů pro oblast kultury, jak ukazuje graf č.4.13 ve sledovaném období má kolísavý charakter. Nejvyšší náklady byly zaznamenány v roce 2010. Nárůst těchto nákladů byl způsoben vyššími finančními nároky v oblasti podpory divadel.

Graf č. 4.13: Náklady na veřejné služby zajišťované Odborem kultury a zdravotnictví v oblasti kultury v letech 2007-2011 (v tis.Kč)

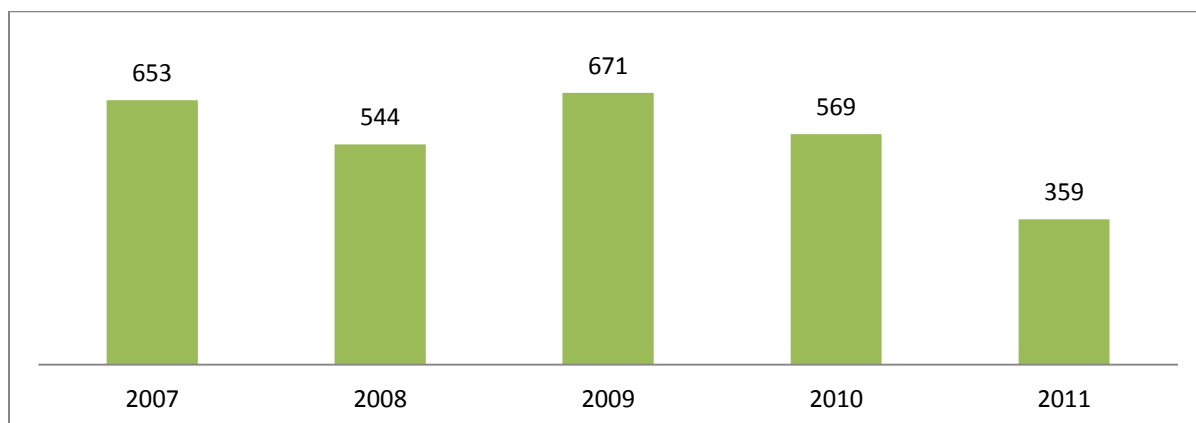

Zdroj: Vlastní zpracování dle interních materiálů MMO (2007-2011)

l) Veřejné služby zabezpečované Odborem dopravně správních činností

Odbor dopravně správních činností zabezpečuje výkon státní správy v působnosti obecního úřadu obce s rozšířenou působností. Zabezpečuje **odbornou způsobilost k řízení motorových vozidel**, provádí úkony v registru silničních vozidel a v registru řidičů, dále také provádí registrace autoškol. Pod tento odbor spadá řešení přestupkové agendy a správních deliktů, které jsou z provozu na pozemních komunikacích. V neposlední řadě se odbor dopravně správních činností podílí na **bezpečnosti a plynulosti silničního provozu**. Náklady v tis. Kč na veřejné služby poskytované Odborem dopravně správních činností v letech 2007-2011 dokumentuje graf. č. 4.14. Vývoj nákladů na veřejné služby, jak ukazuje graf č. 4.14 ve sledovaném období má kolísavý charakter. Nejvyšší náklady byly zaznamenány v roce 2009.

Graf č. 4.14: Náklady na veřejné služby zajišťované Odborem dopravně správních činností v letech 2007-2011 (v tis.Kč)

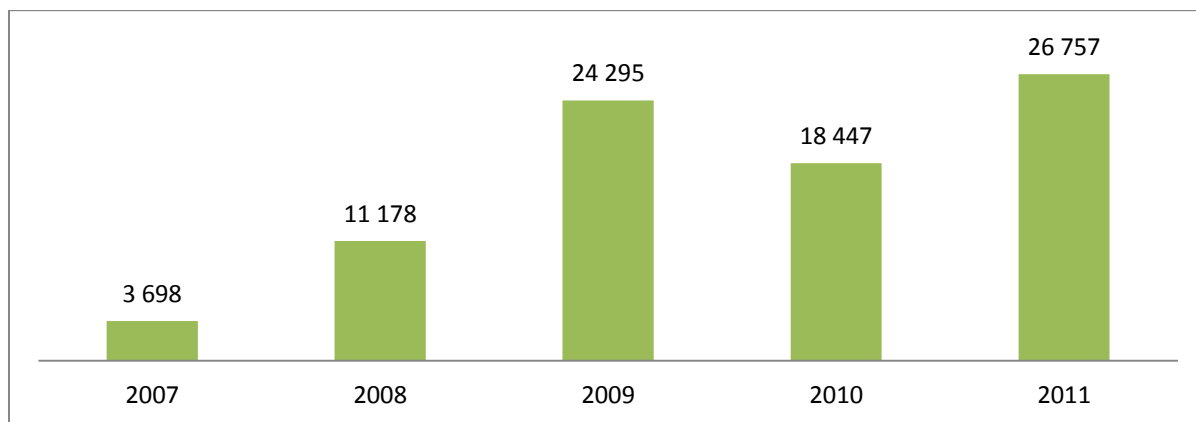
Zdroj: Vlastní zpracování dle interních materiálů MMO (2007-2011)

m) Veřejné služby zabezpečované Odborem ochrany životního prostředí

Odbor ochrany životního prostředí zajišťuje činnost v oblasti ochrany a tvorby životního prostředí, zejména pak zajišťuje veřejné služby v oblasti **vodního hospodářství, zemědělství, komunálních služeb** atd. Odbor vykonává státní správu a v rámci přenesené působnosti, zajišťuje ochranu přírody a krajiny, ochranu ovzduší, pečuje o lesní hospodářství, pečuje o odpadové hospodářství, provádí ochranu vod a je speciálním stavebním úřadem pro vodní díla, provádí ochranu zemědělského půdního fondu, zemědělství, **veterinární a rostlinnou péči**. Dále zajišťuje oblast na úseku **myslivosti, rybářství, ochrany zvířat proti týrání**. V neposlední řadě působí v oblasti zvláštních vod a hornické činnosti. V samostatné působnosti provádí odbor činnosti komunálních služeb a pohřebnictví. Odbor ochrany životního prostředí také zajišťuje informace dle zákona č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí. Náklady v tis. Kč na veřejné služby poskytované Odborem ochrany životního prostředí v letech 2007-2011 dokumentuje graf. č. 4.15.

Vývoj nákladů ve sledovaném období, jak je patrné z grafu č. 4.15 má vzestupnou tendenci, kromě roku 2010. Mezi rokem 2007 a 2011 jsou velké rozdíly v poskytování prostředků na veřejné služby. Nejvyšší náklady byly zaznamenány v roce 2011. Nárůst těchto nákladů byl způsoben vyššími finančními nároky v oblasti zájmové činnosti a rekreace.

Graf č. 4.15: Náklady na veřejné služby zajišťované Odborem ochrany životního prostředí v letech 2007-2011 (v tis.Kč)

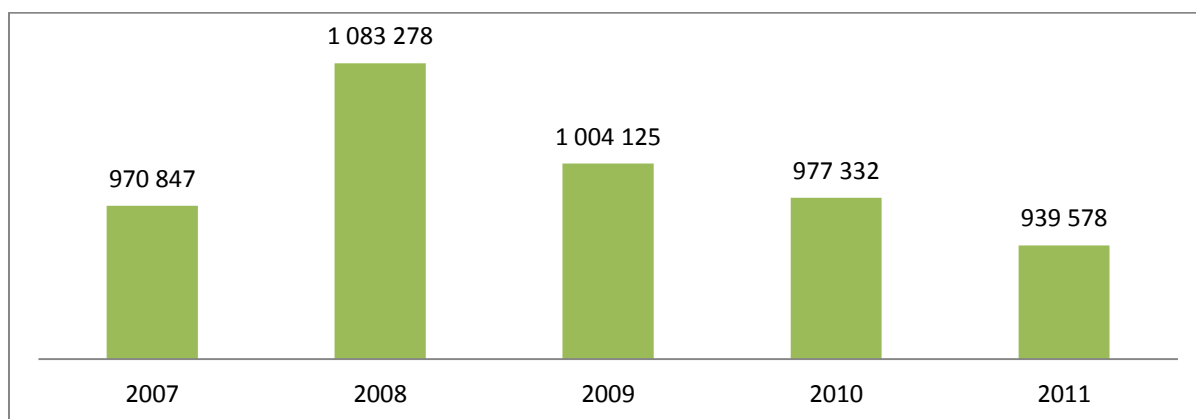

Zdroj: Vlastní zpracování dle interních materiálů MMO (2007-2011)

n) Veřejné služby zabezpečované Odborem sociálních věcí, školství, sportu a volnočasových aktivit

Odbor sociálních věcí, školství, sportu a volnočasových aktivit má za úkol plnit funkce **sociální péče, školství, sportu a volnočasových aktivit**. Odbor je zodpovědný za plánování, koordinaci a rozvoj uvedených služeb. Vyhledává podmínky pro podporu volnočasových aktivit, zabezpečuje sociální úkoly a sociálně-právní ochranu dětí.

Graf č. 4.16: Náklady na veřejné služby zajišťované Odborem sociálních věcí, školství, sportu a volnočasových aktivit v oblasti sociálních věcí v letech 2007-2011 (v tis.Kč)

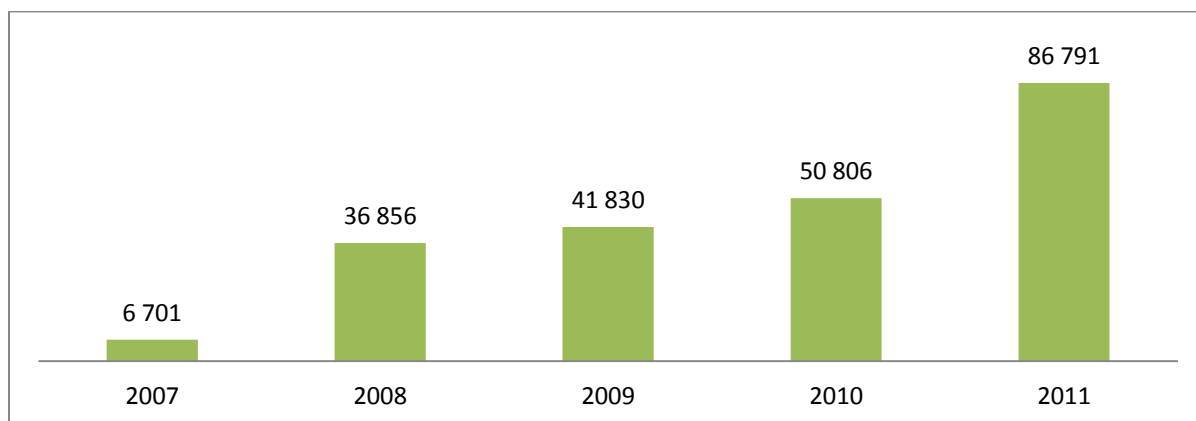

Zdroj: Vlastní zpracování dle interních materiálů MMO (2007-2011)

Náklady v tis. Kč na veřejné služby poskytované Odborem sociálních věcí, školství, sportu a volnočasových aktivit v oblasti sociálních věcí v letech 2007-2011 dokumentuje graf. č. 4.16

a v oblasti školství dokumentuje graf č. 4.17. Jak je zřejmé z grafu č. 4.16 v oblasti sociálních služeb náklady od roku 2008 klesají a za sledované období jsou nejnižší v roce 2011.

Graf č. 4.17: Náklady na veřejné služby zajišťované Odborem sociálních věcí, školství, sportu a volnočasových aktivit v oblasti školství v letech 2007-2011 (v tis.Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování dle interních materiálů MMO (2007-2011)

Je zajímavé sledovat vývoj nákladů v oblasti školství za sledované období. Nárůst nákladů má vzrůstající charakter po celé období. Z grafu č. 4.17 je patrný vysoký rozdíl v nákladech roku 2007 a 2011. Přibližně 1/3 objemu prostředků v roce 2011 byla vydána na činnost vysokých škol.

V této části bakalářské práce byla zpracována analýza veřejných služeb zajišťovaných jednotlivými odbory MMO a nákladů, které byly v letech 2007-2011 na tyto služby vynaloženy. Analýzou časových řad bylo zjištěno, že za sledované období 2007-2011 bylo vynaloženo nejvíce prostředků na veřejné služby zajišťované odborem dopravy, odborem investičním a odborem sociálních věcí a zdravotnictví.

V následující kapitole je provedeno zhodnocení vybraných veřejných služeb.

5. Zhodnocení vybraných veřejných služeb zabezpečených Magistrátem města Ostravy

Aplikační část bakalářské práce se zabývá zhodnocením vybraných veřejných služeb zajišťovaných Magistrátem města Ostravy, tj. **provoz veřejné silniční dopravy, údržba a provoz veřejného osvětlení a údržba silnic** v letech 2007-2011. Tyto služby spadají pod Odbor dopravy MMO.

Zhodnocení bylo provedeno na základě zvolených kritérií:

- dle legislativního zajištění,
- dle způsobu zabezpečování těchto služeb,
- dle vynaložených nákladů na tyto služby.

5.1 Zhodnocení legislativního zakotvení vybraných veřejných služeb

V zákoně č.128/2000 Sb., o obcích, §35 odst. 2, je uvedeno „*obec v samostatné působnosti ve svém územním obvodu dále pečuje v souladu s místními předpoklady a s místními zvyklostmi o vytváření podmínek pro rozvoj sociální péče a pro uspokojování potřeb svých občanů. Jde především o uspokojování potřeby bydlení, ochrany a rozvoje zdraví, dopravy a spojů, potřeby informací, výchovy a vzdělání, celkového kulturního rozvoje a ochrany veřejného pořádku.*“ Zákon o obcích č. 128/2000 Sb. je legislativní oporou pro zajišťování všech vybraných služeb.

a) Legislativní zakotvení pro zajišťování služby provoz veřejné silniční dopravy

Provoz **veřejné silniční dopravy** je veřejnou službou, která je poskytována na základě zákona č. 194/2010 Sb., o veřejných službách v přepravě cestujících a o změně dalších zákonů. V rámci tohoto zákona jsou nastaveny pravidla veřejných služeb v přepravě cestujících, kde se v § 2 hovoří, že „*dopravní obslužností se rozumí zabezpečení dopravy po všechny dny v týdnu především do škol a školských zařízení, k orgánům veřejné moci, do zaměstnání, do zdravotnických zařízení poskytujících základní zdravotní péči a k uspokojení kulturních, rekreačních a společenských potřeb, včetně dopravy zpět, přispívající k trvale udržitelnému rozvoji územního obvodu*“. V tabulce č. 5.1 jsou uvedeny nejvýznamnější předpisy.

Tab. č. 5.1: Legislativní zakotvení pro zajišťování provozu veřejné silniční dopravy

Legislativní zakotvení pro zajišťování provozu veřejné silniční dopravy	
Zákony	Nařízení vlády
<ul style="list-style-type: none"> • Zákon č.128/2000 Sb., o obcích • Zákon č. 194/2010 Sb., o veřejných službách v přepravě cestujících a o změně dalších zákonů • Zákon č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě, ve znění pozdějších předpisů 	<ul style="list-style-type: none"> • Nařízení vlády č. 63/2011 Sb. o stanovení minimálních hodnot a ukazatelů standardů kvality a bezpečnosti a o způsobu jejich prokazování v souvislosti s poskytováním veřejných služeb v přepravě cestujících • Nařízení vlády č. 295/2010 Sb., ze dne 20. října 2010 o stanovení požadavků a postupů pro zajištění propojitelnosti elektronických systémů plateb a odbavení cestujících
Vyhlášky	Ostatní
<ul style="list-style-type: none"> • Vyhláška č. 296/2010 Sb., o postupech pro sestavení finančního modelu a určení maximální výše kompenzace • Vyhláška č. 297/2010 Sb., o stanovení vzoru formuláře pro uveřejnění oznámení o zahájení nabídkového řízení pro výběr dopravce k uzavření smlouvy o veřejných službách v přepravě cestujících • Vyhláška č. 175/2000 Sb., o přepravním řádu pro veřejnou drážní a silniční osobní dopravu • Vyhláška č. 388/2000 Sb., o jízdních řádech veřejné linkové osobní dopravy • Vyhláška č. 478/2000 Sb., kterou se provádí zákon o silniční dopravě, ve znění pozdějších předpisů 	<ul style="list-style-type: none"> • Generální dopravní plán města Ostravy • Územní plán města Ostravy

Zdroj: Vlastní zpracování dle interních materiálů MMO (2012)

b) Legislativní zakotvení pro zajišťování služby údržba a provoz veřejného osvětlení

Poskytování služby **veřejné osvětlení** podléhá řadě zákonů a nařízení vlády. Z § 25 vyhlášky č.104/1997 Sb. kterou se provádí zákon o pozemních komunikacích vyplývá povinnost zřídit v zastavěném území obce veřejné osvětlení. V tabulce č.5.2 jsou uvedeny pouze ty nejvýznamnější předpisy. Provoz veřejného osvětlení je řešen technickými normami. Generel veřejného osvětlení je výhled rozvoje veřejného osvětlení ve městě a jedná se o interní výchozí závazný podklad pro provozování, rekonstrukci i budování nového zařízení veřejného osvětlení. Slouží jako sjednocovací předpis k zajištění jednotné koncepce řízení a údržby VO a pro práce s tím spojené.

Tab. č. 5.2: Legislativní zakotvení pro zajišťování údržby a provozu veřejného osvětlení

Legislativní zakotvení pro zajišťování provozu veřejné silniční dopravy	
Zákony	Nařízení vlády
<ul style="list-style-type: none"> • Zákon č.128/2000 Sb., o obcích • Zákon č. 13/1997 Sb. o pozemních komunikacích • Zákon č. 289/1995 Sb. o lesích • Zákon č. 266/1994 Sb. o drahách • Zákon č. 138/1973 Sb. o vodách • Zákon č.334/1992 Sb. o ochraně zemědělského půdního fondu • Zákon č. 458/2000 Sb. o podmínkách podnikání a výkonu státní správy v energetických odvětvích a o Státní energetické inspekci • Zákon č. 50/1976 Sb. ve znění zákona č. 83/1998 Sb. zákon o územním plánování a stavebním řádu (Stavební zákon) • Zákon č. 86/2002 Sb. o ochraně ovzduší • Zákon č. 185/2001 Sb. o odpadech a změně některých dalších zákonů 	<ul style="list-style-type: none"> • Nařízení vlády č.168/1997 Sb., kterým se stanoví technické požadavky na elektrická zařízení nízkého napětí (nahrazeno nařízením 17/2003 Sb. • Nařízení vlády č. 169/1997 Sb., kterým se stanoví technické požadavky na výrobky z hlediska elektromagnetické kompatibility
Vyhlášky	Ostatní
<ul style="list-style-type: none"> • Vyhl. č. 132/1998 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení stavebního zákona • Vyhl. č.137/1998 Sb., o obecných technických požadavcích na výstavbu 	<ul style="list-style-type: none"> • Generel veřejného osvětlení města Ostravy

Zdroj: Vlastní zpracování dle interních materiálů Ostravských komunikací, a.s. (2012)

c) Legislativní zakotvení pro zajišťování služby údržba silnic

Správu a údržbu místních komunikací I. a II. třídy upravuje zákon č. 13/1997 Sb. o pozemních komunikacích a prováděcí vyhlášky 104/1997 Sb. Dle zákona o pozemních komunikacích *vlastníkem dálnic a silnic I. třídy je stát. Vlastníkem silnic II. a III. třídy je kraj, na jehož území se silnice nacházejí, a vlastníkem místních komunikací je obec, na jejímž území se místní komunikace nacházejí.* Údržba místních komunikací je upravována především vyhláškou daného města, tj. vyhláška č. 11/ 2000 Sb. a také plánem údržby komunikací. V tabulce č. 5.3 jsou uvedeny nejvýznamnější předpisy.

Tab. č. 5.3: Legislativní zakotvení pro zajišťování údržby silnic

Legislativní zakotvení pro zajišťování provozu veřejné silniční dopravy	
Zákony	Nařízení vlády
<ul style="list-style-type: none"> • Zákon č.128/2000 Sb., o obcích • Zákon č. 13/1997 Sb. o pozemních komunikacích • Zákon č. 361/2000 Sb. o pravidlech silničního provozu 	
Vyhlášky	Ostatní
<ul style="list-style-type: none"> • Vyhl. č. 30/2001 Sb.o dopravních značkách • Vyhl. č.104/2000 Sb., kterou se provádí zákon o pozemních komunikacích • Obecně závazná vyhláška č.11/2000, Statut města Ostravy, ve znění pozdějších předpisů 	<ul style="list-style-type: none"> • Generální dopravní plán města Ostravy • Územní plán města Ostravy

Zdroj: Vlastní zpracování dle interních materiálů Ostravských komunikací, a.s.(2012)

Z tabulek č. 5.1, 5.2 a 5.3 vyplývá, že **výchozí legislativou** při zajišťování veřejných služeb provozu veřejné silniční dopravy, veřejného osvětlení a údržby silnic je zákon **č.128/2000 Sb., o obcích**. Při zajišťování veřejného osvětlení a údržby silnic je shodně využívána legislativa zákona č. 13/1997 Sb. o pozemních komunikacích. Výchozí legislativou pro provoz veřejné silniční dopravy je zákon č. 194/2010 Sb., o veřejných službách v přepravě cestujících.

Tabulka č. 5.4: Základní legislativa pro vybrané služby

Služby	Legislativa				
	Zákony			Interní dokumenty	
	č.128/2000 Sb., o obcích	č. 13/1997 Sb. o pozemních komunikacích	č. 194/2010 Sb., o veřejných službách v přepravě cestujících	Generální dopravní plán města Ostravy	Generel veřejného osvětlení města Ostravy
Provoz veřejné silniční dopravy	x		x	x	
Údržba a provoz veřejného osvětlení	x	x			x
Údržba silnic	x	x		x	

Zdroj: Vlastní zpracování, dle tabulek č. 5.1, 5.2 a 5.3

Důležité jsou interní závazné podklady, tj. Generální dopravní plán města Ostravy, kterým se řídí provoz veřejné silniční dopravy a údržba silnic. Generální dopravní plán je základním dopravně - inženýrským dokumentem. Jsou v něm definovány základní prvky dopravní

soustavy a to nejen z hlediska rozvoje jednotlivých druhů doprav, ale též požadavků na jejich vzájemnou koexistenci (interní materiály OK,a.s., 2012) Provoz a údržba veřejného osvětlení se řídí dle interního dokumentu Generel veřejného osvětlení města Ostravy, což je výchozí závazný podklad pro provozování, rekonstrukci i budování nového zařízení veřejného osvětlení. Přehled legislativy, která je společná pro vybrané služby je uveden v tabulce č. 5.4.

5.2 Zhodnocení způsobu zabezpečování vybraných veřejných služeb

Tato část bakalářské práce se věnuje zhodnocení způsobu zabezpečování vybraných služeb. Nejobvyklejší způsoby zabezpečení veřejných služeb obcemi nebo kraji jsou uvedeny v kapitole 2.8.1.

a) Způsob zabezpečování provozu veřejné silniční dopravy

Pro zajištění dopravní obslužnosti města tedy, **zabezpečení provozu veřejné silniční dopravy** může město zajišťovat tuto službu samostatně, případně uzavřením smlouvy se soukromým dopravcem či dopravci. Magistrát města Ostravy, odbor dopravy zabezpečuje dopravní obslužnost prostřednictvím **obchodní společnosti** Dopravního podniku Ostrava a.s., která byla založena 19.10.1995. Zakladatelem DPO a.s. je Statutární město Ostrava. Vliv na chod společnosti je zabezpečen prostřednictvím valné hromady, což je rada města Ostravy, která jmenuje členy představenstva a členy dozorčí rady. Statutární město Ostrava se podílí na chodu Dopravního podniku Ostrava a.s. prostřednictvím dotací (kompenzace ztrát z MHD) z městského rozpočtu. Dopravní obslužnost je na území Statutárního města Ostravy realizována páteční tramvajovou dopravou, trolejbusovou dopravou a autobusovou dopravou.

b) Způsob zabezpečování údržby a provozu veřejného osvětlení

Údržba a provoz **veřejného osvětlení** patří mezi základní služby města pro občany. Veřejné osvětlení má splňovat několik funkcí. Kvalitní osvětlení významně snižuje nehodovost a kriminalitu a plní tak funkci bezpečnostní. Osvětlením chodníků, parků nebo náměstí je zajištěna funkce orientace občana v prostoru. Veřejným osvětlením nebo nasvícením památek se umocní přitažlivost města, plní tak funkci estetickou. Bezporuchový provoz veřejného osvětlení, jeho správu a údržbu na území města Ostravy zajišťuje odbor dopravy Magistrátu města Ostravy prostřednictvím **obchodní společnosti** Ostravské komunikace, a.s., která byla založena Statutárním městem Ostrava 22.4.1998. Akciová společnost Ostravské komunikace zabezpečuje **smlouvou o dílo a smlouvou mandátní** z 21.12.1998 a dodatků k ní správu, opravy a údržbu veřejného osvětlení na území statutárního města Ostravy a na jeho majetku,

dle přílohy č. 6 smlouvy. Dále byla s OK, a.s. uzavřena nájemní smlouva ze dne 2.9.1999 na využívání stožárů k umístění reklamních panelů. Vliv na chod společnosti je také zabezpečen prostřednictvím valné hromady, což je rada města Ostravy, která jmenuje členy představenstva a členy dozorčí rady.

c) Způsob zabezpečování údržby silnic

Veřejné osvětlení úzce souvisí s dopravou. Veřejnou službu **údržbu silnic** zajišťuje odbor dopravy Magistrátu města Ostravy prostřednictvím **obchodní společnosti** Ostravské komunikace, a.s. Akciová společnost Ostravské komunikace zabezpečuje **smlouvou o dílo a smlouvou mandátní** z 21.12.1998 a dodatků k ní zejména zabezpečování správy, oprav a údržby místních pozemních komunikací I. a II. tříd, silnicích I.- III. tříd a parkovacích automatů na území města Ostravy. Seznam silnic I., II. a III. třídy na území města Ostravy, které udržuje OK, a.s. je předmětem přílohy č. 3. Běžná údržba zahrnuje provádění lokálních a velkoplošných vysprávek výtluků, čištění komunikací samosběry a kropíciemi vozy. Dále je prováděna údržba silničních objektů, např. opravy autobusových zastávek, nebo údržba silniční zeleně.

Vybrané služby provoz veřejné silniční dopravy, údržba a provoz veřejného osvětlení a údržba silnic jsou **zajišťovány externě, tj. prostřednictvím obchodních společností**. Přehled garantů a poskytovatelů těchto služeb znázorňuje tabulka č. 5.5. Obchodní společnosti Dopravní podnik, a.s. a Ostravské komunikace, a.s. byly založeny Statutárním městem Ostrava a také SMO vlastní všechny majetkové podíly těchto společností. V ČR je zakládání akciových společností územními samosprávami spíše ojedinělé, protože většina obcí nedisponuje potřebnými finančními prostředky na založení a.s.

Tab. č. 5.5 : Přehled organizování vybraných veřejných služeb zajišťovaných Magistrátem města Ostravy

	Garant služby	Poskytovatel služby	Uživatel služby
Provoz veřejné silniční dopravy	MMO, odbor dopravy	Dopravní podnik Ostrava a.s.	občan
Údržba a provoz veřejného osvětlení	MMO, odbor dopravy	Ostravské komunikace, a.s.	občan
Údržba silnic	MMO, odbor dopravy	Ostravské komunikace, a.s.	občan

Zdroj: Vlastní zpracování dle interních materiálů MMO (2012)

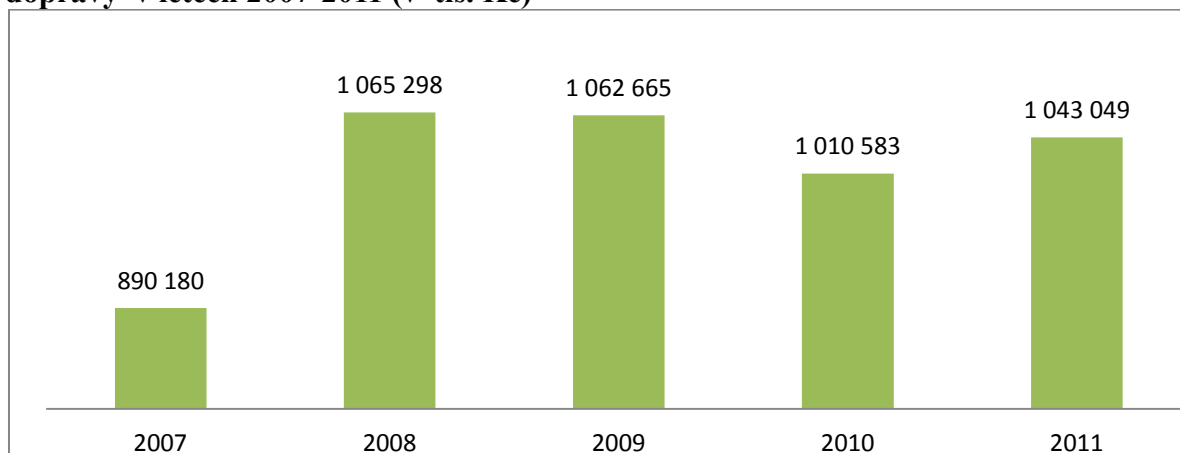
5.3 Zhodnocení nákladů Magistrátu města Ostravy na vybrané veřejné služby v letech 2007-2011

Obec je ze zákona povinná zabezpečovat veřejné služby. Finanční možnosti obce při zabezpečování vybraných služeb limituje příjmová stránka rozpočtu. V následující části je zpracováno zhodnocení nákladů na vybrané veřejné služby v letech 2007-2011, které navazuje na analýzu zpracovanou v kapitole 4.

a) Náklady Magistrátu města Ostravy na provoz veřejné silniční dopravy v letech 2007-2011

Vývoj vynaložených prostředků na zajištění provozu veřejné silniční dopravy v letech 2007-2011 má kolísavý charakter. Největší objem prostředků byl dislokován na tuto veřejnou službu v roce 2008, jak je zřejmé z grafu č. 5.1, a to 1 065 298 tis. Kč. Zvýšených vynaložených prostředků bylo použito dle Zprávy o výsledku hospodaření Statutárního města Ostravy za rok 2008 především na úhradu zvýšené ceny motorové nafty, na mzdové náklady a navýšení dopravní obslužnosti pro DPO, a.s.

Graf č. 5.1: Náklady Magistrátu města Ostravy na zajištění provozu veřejné silniční dopravy v letech 2007-2011 (v tis. Kč)

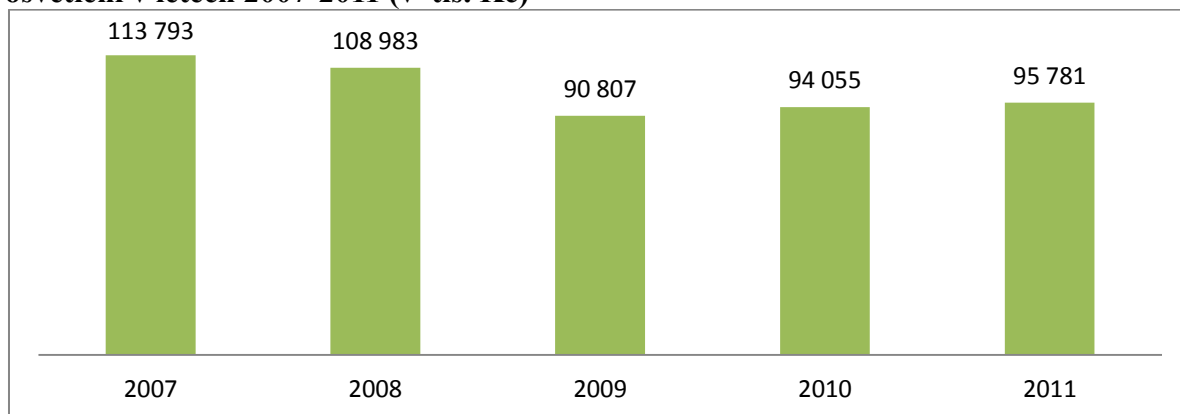

Zdroj: Vlastní zpracování dle interních materiálů MMO (2007-2011)

b) Náklady Magistrátu města Ostravy na provoz a údržbu veřejného osvětlení v letech 2007-2011

V roce 2007 činily náklady na zajištění veřejného osvětlení 113 793 tis. Kč, což je nejvíce za sledované období, jak je zřejmé z grafu č. 5.2. Dle Zprávy o výsledku hospodaření Statutárního města Ostravy za rok 2007 bylo nutné zajistit opravu a údržbu u 36 311 světelných míst, výměny zastaralých svítidel a opravy svítidel v podchodech. Po celé sledované období nebyly rozdíly v nákladech nijak výrazné.

Graf č. 5.2: Náklady Magistrátu města Ostravy na zajištění údržby a provozu veřejného osvětlení v letech 2007-2011 (v tis. Kč)

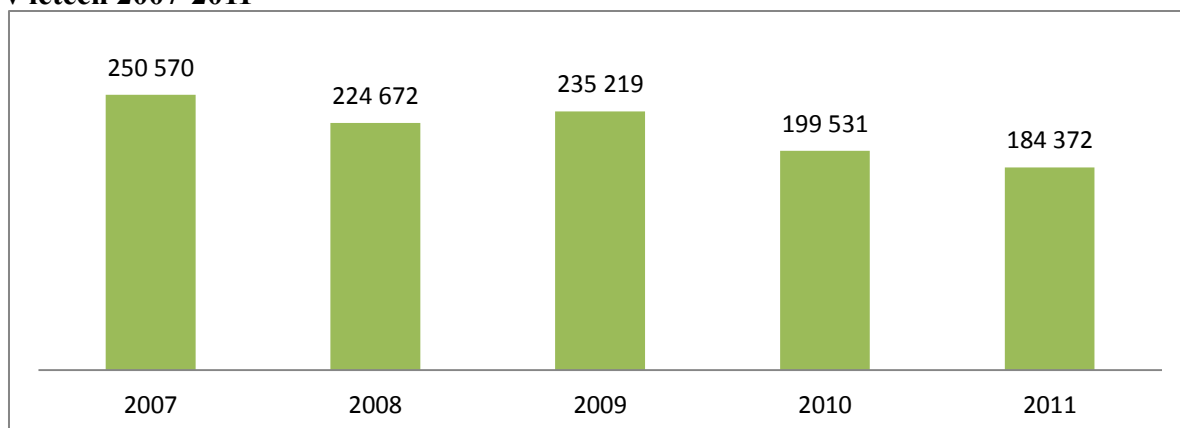

Zdroj: Vlastní zpracování dle interních materiálů MMO (2007-2011)

c) Náklady Magistrátu města Ostravy na údržbu silnic v letech 2007-2011

V roce 2007 byly také náklady MMO na zajištění údržby silnic za sledované období nejvyšší, a to 250 570 tis. Kč, jak ukazuje graf č. 5.3. Prostředky byly použity dle Zprávy o výsledku hospodaření Statutárního města Ostravy za rok 2007 zejména na opravu 10 autobusových zastávek na místních komunikacích, na velkoplošné opravy komunikací, mostů a kolektorů a na zahájení stavby Nová ul. Porážková.

Graf č. 5.3: Náklady Magistrátu města Ostravy na zajištění údržby silnic (v tis. Kč) v letech 2007-2011

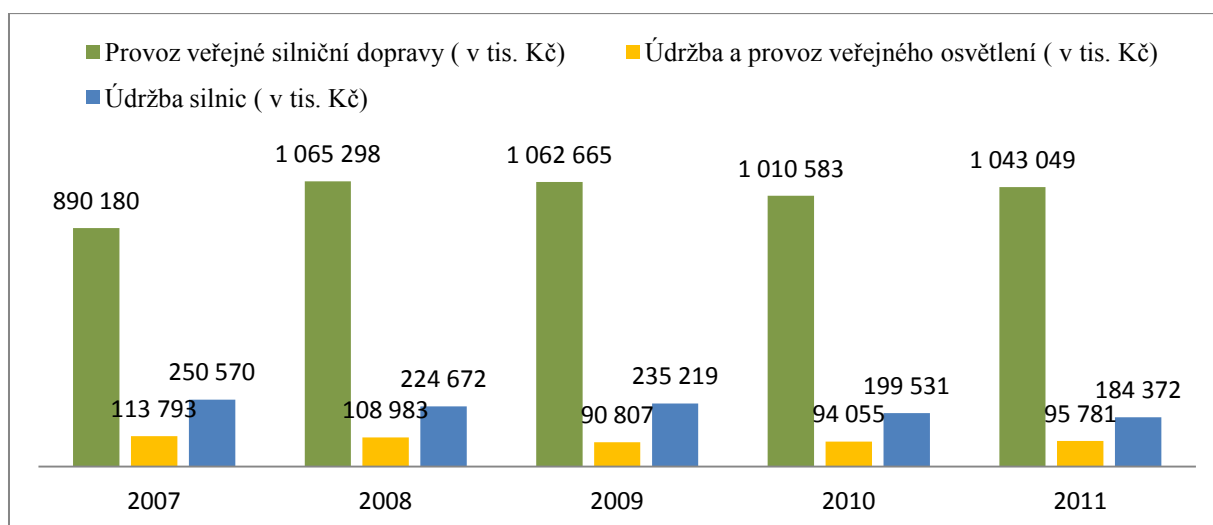

Zdroj: Vlastní zpracování dle interních materiálů MMO (2007-2011)

Jak je patrné z grafu č. 5.4 **nejvyšší náklady za sledované období 2007-2011 byly na zajištění provozu veřejné silniční dopravy**. Naproti tomu nejnižší náklady ve sledovaném období byly zjištěny na zajištění údržby a provozu veřejného osvětlení. Veřejná silniční

doprava ve městě Ostrava je rozsáhlá záležitost a svým objemem se velmi liší od ostatních vybraných služeb. Z důvodu velikosti města je nutné udržet obslužnost veřejné silniční dopravy na určité úrovni. Dle Výroční zprávy Dopravního podniku a.s. za rok 2011 vyplývá, že cena jízdného je dotována Magistrátem města Ostravy v 66,6% nákladů na přepravu. V rámci takto vynaložených prostředků na dopravní obslužnost bylo v roce 2011 celkem 17 tramvajových linek, které byly provozovány v celkové délce 239,7 km, a 273 tramvajovými vozidly bylo najeto celkem 13.790 tis. km. Celkový počet trolejbusových linek v roce 2011 byl 10 s délkou trakcí 97,6 km a 64 trolejbusovými vozidly bylo najeto 3.096 tis. km. V místech, kde není vybudováno trakční vedení se dopravní obslužnost zabezpečuje autobusovými vozidly, kterých v roce 2011 jezdilo na 58 linkách v celkové délce 730,6 km 310 vozidel a bylo najeto celkem 17.122 tis. km. Tak bylo dosaženo v posledním sledovaném roce 2011 celkového počtu 101.924 tis. přepravovaných osob.

Graf č. 5.4: Náklady Magistrátu města Ostravy na vybrané veřejné služby zajišťované odborem dopravy v letech 2007-2011 (v tis. Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování dle interních materiálů MMO (2007-2011)

Z dlouhodobého hlediska klesají příjmy obce a narůstají režijní náklady na služby, např. údržba vozového parku, mzdové náklady, přezutí. Aby služba mohla plnohodnotně fungovat, což se zatím daří, přistupuje DPO, a.s. k optimalizaci spojů tak, aby to uživatelé nepocítili.

6. Závěr

Cílem bakalářské práce bylo zhodnotit vybrané veřejné služby zajišťované Magistrátem města Ostravy za období 2007-2011. Pro zhodnocení byly vybrány veřejné služby: provoz veřejné silniční dopravy, provoz a údržba veřejného osvětlení a údržba silnic. Všechny vybrané služby spadají do kompetence Odboru dopravy Magistrátu města Ostravy. Zhodnocení bylo provedeno z hlediska několika kritérií, a to: z hlediska legislativy pro vybrané veřejné služby, z hlediska formy zabezpečení vybraných veřejných služeb a z hlediska nákladů na vybrané veřejné služby ve sledovaném období let 2007-2011. Ke zpracování bakalářské práce byly použity metody: analýza dokumentů, analýza časových řad a komparativní analýza. Cíl bakalářské práce byl splněn.

Ze zhodnocení z hlediska legislativního zajištění vybraných veřejných služeb vyplynulo, že výchozí legislativou při zajišťování veřejných služeb provozu veřejné silniční dopravy, veřejného osvětlení a údržby silnic je zákon č.128/2000 Sb., o obcích. Při zajišťování veřejného osvětlení a údržby silnic je shodně využívána legislativa zákona č. 13/1997 Sb. o pozemních komunikacích. Výchozí legislativou pro provoz veřejné silniční dopravy je zákon č. 194/2010 Sb., o veřejných službách v přepravě cestujících.

Ze zhodnocení z hlediska formy zabezpečení vybraných veřejných služeb vyplynulo, že tyto služby jsou zajišťovány externí formou, tj. prostřednictvím akciových společností, které Statutární město Ostrava založilo a vlastní všechny jejich majetkové podíly. Magistrát města Ostravy, odbor dopravy zabezpečuje provoz veřejné silniční dopravy prostřednictvím obchodní společnosti Dopravní podnik Ostrava a.s. K zajištění údržby a provozu veřejného osvětlení a údržby silnic je požíváno obchodní společnosti Ostravské komunikace, a.s. Tímto se potvrdila ověřovaná hypotéza, která zněla: „*Magistrát města Ostravy vybrané veřejné služby (provoz veřejné silniční dopravy, údržba silnic a údržba a provoz veřejného osvětlení) zajišťuje převážně externí formou.*“

Ze zhodnocení z hlediska vynaložených nákladů Magistrátu města Ostravy na vybrané služby v období 2007-2011 vyplynulo, že nejnákladnější veřejnou službou ve sledovaném období byl provoz veřejné silniční dopravy. Je to pochopitelné vzhledem k rozsahu služby. Protože náklady na provoz a platy zaměstnanců rostou dochází k optimalizaci dopravního systému tak, aby vyhovoval požadavkům uživatelů, trvale udržitelnému rozvoji a přitom vycházel z finančních možností Statutárního města Ostravy. Nejméně finančních prostředků bylo za sledované období poskytnuto na údržbu a provoz veřejného osvětlení.

Seznam použité literatury

Knižní zdroje

- BENČO, J., KUVÍKOVÁ, H. A KOL.. 2011. *Ekonomika veřejných služeb*. Banská Bystrica : Univerzita Mateja Bela, Ekonomická fakulta, 2011. 334 s. ISBN 978-80-557-0323-7.
- DOLEŽELOVÁ Hana a Dušan HALÁSEK. *Služby v obecném hospodářském zájmu v EU, komparace České republiky a Německa*. Ostrava: VŠB-TU Ostrava, 2011. ISBN 978-80-248-2371-3.
- HALÁSEK, Dušan a David LENERT. *Ekonomika veřejného sektoru (vybrané kapitoly)*. Ostrava: VŠB-TU Ostrava, 2009. ISBN 978-80-248-1854-2.
- HALÁSKOVÁ, Martina. *Veřejná správa a veřejné služby v zemích Evropské unie*. Ostrava: VŠB-TU Ostrava, 2012. ISBN 978-80-248-2808-4.
- HENDRYCH, Dušan. *Správní věda-teorie veřejné správy*. 2., dopl.a rozš. vyd. Praha: ASPI, 2007. ISBN 987-80-7357-248-8.
- HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. *Základy organizace veřejné správy v ČR*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7380-096-3.
- JECH, Jaromír a kol. *Příručka pro člena zastupitelstva obce po volbách v roce 2010*. Aktualizované znění 2012. Praha: Svaz měst a obcí ČR, 2012. ISBN 978-80-905421-0-5.
- KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde Praha, a.s., 2007. ISBN 978-80-7201-665-5.
- LIDINSKÝ, Vít a kol. *eGovernment bezpečně*. Praha: Grada Publishing a.s., 2008. ISBN 978-80-247-2462-1.
- OCHRANA, František. *Veřejné služby - jejich poskytování, zadávání a hodnocení*. Praha: Ekopress, s.r.o., 2007. ISBN 978-80-86929-31-6.
- OCHRANA, František a Milan PŮČEK. *Dosahování úspor a omezování plýtvání ve veřejném sektoru*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. ISBN 978-80-7357-909-8.
- PEKOVÁ, Jitka a kol. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 2., přepracované vyd. Praha: ASPI, a.s., 2005. ISBN 80-7357-052-1.
- PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů – teorie a praxe*. 2., aktual a rozšiř. vyd. Praha: Grada, 2009. ISBN 978-80-247-2789-9.
- STRECKOVÁ, Yvonne a Ivan MALÝ a kol. *Veřejná ekonomie pro školu i praxi*. Praha: Computer Press, 1998. ISBN 80-7226-112-6.

Elektronické dokumenty a ostatní

- Dopravně inženýrská kancelář. *Zlepšení čistoty ovzduší města Ostravy v oblasti dopravy*. 2007. Interní materiál OK, a.s.
- Generel veřejného osvětlení. *Okas* [online]. 2013[cit.2013-02-24]. Dostupné z: http://www.okas.cz/userfiles/dokumenty/cast_II.pdf
- Město a jeho orgány. *Ostrava.cz* [online]. 2013[cit.2013-02-24]. Dostupné z: <http://www.ostrava.cz/cs/urad/mesto-a-jeho-organy>
- Odbor dopravy. *Ostrava.cz* [online]. 2013[cit.2013-02-24]. Dostupné z: <http://www.ostrava.cz/cs/urad/magistrat/odbory-magistratu/odbor-dopravy>
- Odbory magistrátu. *Ostrava.cz* [online]. 2013[cit.2013-02-24]. Dostupné z: <http://www.ostrava.cz/cs/urad/magistrat/odbory-magistratu>
- Organizační řád Magistrátu. *Ostrava.cz* [online]. 2013[cit.2013-02-24]. Dostupné z: <http://www.ostrava.cz/cs/urad/magistrat/organizacni-rad-magistratu>
- Plán dopravní obslužnosti území Moravskoslezského kraje. *Veřejná správa kr. Moravskoslezský* [online]. 2013[cit.2013-03-30]. Dostupné z: http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/assets/doprava/plan_dopravni_obslužnosti_msk.pdf
- Silnice a komunikace. *Okas* [online]. 2013[cit.2013-02-24]. Dostupné z: <http://www.okas.cz/dalsi-informace/silnice-a-komunikace/silnice-na-uzemi-mesta.html>
- Statut města Ostravy. *Ostrava.cz* [online]. 2013[cit.2013-02-24]. Dostupné z: http://www.ostrava.cz/cs/urad/pravni-predpisy/statut-mesta-ostravy/prilohy/Statut_UZ.pdf
- Usnesení vlády ČR č. 164 ze dne 20.2.2002 k návrhu věcného záměru zákona o standardizaci vybraných veřejných služeb [online]. 2013[cit.2013-04-20]. Dostupné také z: http://kormoran.vlada.cz/usneseni/usneseni_webtest.nsf/0/C8F5BDC73AC98043C12571B6006D5973

- Usnesení vlády ČR č. 848 ze dne 3. 9.2003 k Analýze veřejných služeb [online]. 2013[cit.2013-04-20]. Dostupné také z : http://kormoran.vlada.cz/usneseni/usneseni_webtest.nsf/0/0035CA0E7827B363C12571B6006CBAC4
- Usnesení zastupitelstva z 1. zasedání ze dne 9.11.2010. Interní materiál SMO. Čís. 0001/ZM1014-006/ZM1014/1
- Voráček, Jiří. *Legislativa ve veřejném osvětlení*. Ostrava: 2012. Interní materiál OK, a.s.
- Výroční zpráva DPO, a.s. 2011. [online]. 2011[cit.2013-05-10]. Dostupné z: http://www.dpo.cz/spolecnost/v_zpravy/2011.pdf
- Výroční zpráva OK, a.s. 2011. [online]. 2011[cit.2013-05-10]. Dostupné z: http://www.okas.cz/userfiles/dokumenty/vz_ok_2011_EL.pdf
- Zpráva o činnosti Archivu města Ostravy 2009. *Amo.Ostrava* [online]. 2013[cit.2013-02-24]. Dostupné z: <http://amo.ostrava.cz/cs/postaveni-archivu/zpravy-o-cinnosti/zprava2009.pdf>
- Zpráva o činnosti Archivu města Ostravy 2010. *Amo.Ostrava* [online]. 2013[cit.2013-02-24]. Dostupné z: <http://amo.ostrava.cz/cs/postaveni-archivu/zpravy-o-cinnosti/zprava2010.pdf>
- Zpráva o výsledku hospodaření Statutárního města Ostravy za rok 2007 – závěrečný účet. Interní materiál MMO.
- Zpráva o výsledku hospodaření Statutárního města Ostravy za rok 2008 – závěrečný účet. Interní materiál MMO.
- Zpráva o výsledku hospodaření Statutárního města Ostravy za rok 2009 – závěrečný účet. Interní materiál MMO.
- Zpráva o výsledku hospodaření Statutárního města Ostravy za rok 2010 – závěrečný účet. Interní materiál MMO.

- Zpráva o výsledku hospodaření Statutárního města Ostravy za rok 2011 – závěrečný účet. Interní materiál MMO.
- Zákon č.128/2000 Sb. ze dne 12.4.2000 o obcích (obecní zřízení). Dostupný také z: <http://www.sbirkazakonu.info/zakon-o-obcich-obecni-zrizeni/>
- Zákon č. 499/2004 Sb. ze dne 30.6.2004 o archivnictví a spisové službě. Dostupný také z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-499>
- Zákon č. 194/2010 Sb. ze dne 20.5.2010 o veřejných službách v přepravě cestujících. Dostupný také z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2010-194>
- Zákon č. 13/1997 Sb. ze dne 23.1. 1997 o pozemních komunikacích. Dostupný také z:<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1997-13>

Seznam zkratk

a.s.	Akciová společnost
ČR	Česká republika
DPO	Dopravní podnik Ostrava
EU	Evropská unie
MHD	Městská hromadná doprava
MMO	Magistrát města Ostravy
ODIS	Ostravský dopravní integrovaný systém
OK	Ostravské komunikace
SMO	Statutární město Ostrava
ÚSC	Územně samosprávný celek
VO	Veřejné osvětlení
PČR	Policie České republiky

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou (bakalářskou) práci užít (§ 35 odst.3);
- souhlasím s tím, že diplomová (bakalářská) práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové (bakalářské) práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou (bakalářskou) práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 11. 7. 2013

Martina Minkovičová

Seznam příloh

Příloha č. 1: Úkoly odborů MMO v samostatné působnosti

Příloha č. 2: Úkoly odborů MMO v přenesené působnosti

Příloha č. 3: Organizační struktura Magistrátu města Ostravy

Příloha č. 4: Rozsah veřejné služby údržba silnic I., II. a III. třídy na území města Ostravy